

V tej številki berite:

na
2.
strani

PROTEINI ZA AFRIČANE

na
3.
strani

**ZDAJ JE NA VRSTI NAŠA
PLANICA**

na
5.
strani

**KAKŠNA JE BILA
KLEOPATRA?**

na
7.
strani

**OBISK PRI REPREZEN-
TANTIH NA BLEDU**

Proteini za Afri- čane

(drugo nadaljevanje)

Brezihodna enačba

Profesor Dumont je sestavil enačbo, v kateri ima pogubna lakota glavno besedo. Lakota = nerodovitna zemlja = slabo razvito poljedelstvo = podhranjenost. Se bo ta pogubni krog, v katerem je ujet črni človek, sploh kdaj razklenil?

Na poti iz Ougadougou v Zgornji Volti sreča človek kruto resnico. Podoba ni nova, je pa zato toliko bolj resnična. Imaš občutek, da se voziš po bolj ali manj skodrani pločevini. Oblak rdečega prahu pripoveduje o bližajočem se kamionu, čeprav je ta še nekaj kilometrov pred teboj. Nebo je čisto, brezbarvno, sonce blede in neumljeno. Narava obupno prosi dežja, ki bo prišel v curkih, puščajoč za seboj neuporabno cestno omrežje, ozračje nasičeno s hlapi, ki bodo prihajali iz izprane in še vedno žejne zemlje.

Dež pada tako silovito, da nastaja na površini drobna plast ilovice. To imenujemo mehanična erozija: zdi se nam še strašnejša, če vemo, da s pomočjo vročine in vlage povzroča, da kemijsko razpade vse kamenje nekaj metrov globoko. Pri tem pojavu nastaja namesto ilovice (slikati) laterit (železovi oksidi in aluminij).

V ekvatorialnih pokrajinah, kjer moče nikoli ne zmanjka in kjer ščitijo zemljo pred erozijo prostorni gozdovi, ta laterit ni čisto brez koristi, v predelih pa, kjer vlada dolgo sušno obdobje, se laterit zaradi izhlapevanja dvigne na površino in počasi spreminja pokrajino v pravo puščavo.

Tako zemljo je nemogoče obdelovati s traktorjem. Za njim ostajajo samo komaj vidne praske. Vizija mastnih grud, ki ostajajo za plugom, se nehoti preseli na Srednji vzhod in v Ukrajino. Afriški poljedelec tako večino svojega kiviljenja obdeluje bodoče železove rudnike. Nekaj centimetrov pod površino se skriva na novo porajajoča se ruda.

Zaradi starinskega načina obdelovanja in krčenja celine postaja že tako revna zemlja še bolj uboga. Za njenega lastnika pomeni škatlica vžigalic kulturni predmet. Pokrajina je fantastična. Dobesedno sežgana. Črna. Tisoče hektarov daleč. Sistematično upostošena: savana v deželi Mossi (Zgornja Volta) neprestano gori. To nudi domačinom odlične priložnosti za lov. Na pogorišču, ki je močno izpostavljeno eroziji, sadijo različne kulture. Z grmovjem požira plamen tudi humus,

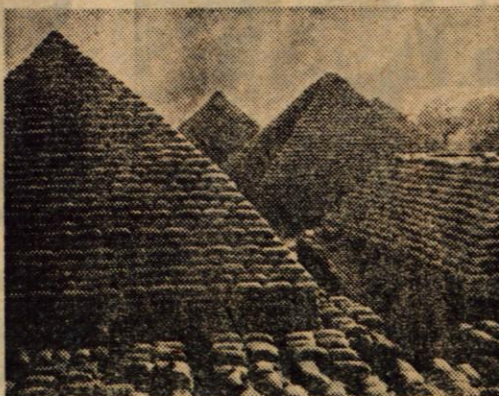
izginja azot in mineralni elementi. Tri žetve, močni nalivi, sunki vetra in zemlja se zlepi. Na njeni površini nastane nerodovitna skorja. Polje zopet sameva. Kmet ga je opustil, ker mu ni nič več nudilo. Vsaka družina do skrajnosti izkorišča košček zemlje, na katerem pridelava 350 kilogramov prosa ali sirka, pa naj bo to dobra ali slaba letina. Družina s povprečno petimi osebami poje torej vsak dan manj kot kilogram zrnja. Nikoli jim nič ne ostane, kar pomeni, da jih nikoli ne mučijo denarna vprašanja, niti trgovska in ne vprašanja o materialu in gnojilu. Ko zemlja nič več ne daje, gredo naprej. Krčijo gozd in ustvarjajo nove površine. Z njimi se bo zgodilo prav tako kot z vsemi pokrajinami pred njimi. To je torej tisti pogubni krog lakote.

Afriška riba predraga za Afričane

Za zmanjšanje pomanjkanja proteinov ima afriško prebivalstvo v rokah močan adut. Trije oceani in veliko morje oblivajo 28.000 kilometrov afriške obale. Ali drugače — proteine, ki jih vsebujejo ribe, je najlažje dobiti.

Tropska Afrika naribari trikrat več kot leta 1938. Toda to ne pomeni, da je črnemu prebivalcu riba vedno na razpolago. Nasprotno. Navadno so evropske ladje tiste, ki poberejo ves ulov, ga spravijo v hladilnike in ga potem prodajajo po ceni, ki ni dostopna afriškemu poljedelcu. Primitivna struktura cestnega omrežja in zvišana prevozna cena trenutno onemogočata trgovanje s prekajenimi ribami. FAO skuša razširiti veliko kampanjo v korist uporabe ribje moke. 250.000 ton rib, ki so jih nalovili vzdolž obal Angole, so danes predelali v moko. Toda ne za temnopoltega domačina, pač pa za evropske krave, tele, prašiče. Ribja moka vsebuje obilo aminokislin, ki jih priporočajo predvsem dojenčkom, nosečnicam in dojiljam. Ni je težko pridobiti, prav tako ne dela preglavic njen prevoz in je brez dvoma eno tistih zaželenih živil, za katere se afriška kampanja najbolj zavzema.

Največje zaloge rib v notranjosti črnega kontinenta skrivajo predvsem velika vzhodna in srednja afriška jezera, kongoška kotlina, jezero Čad, vodna tokova Niger in Volta ter močvirnat predel Moptija. Ribogojstvo nudi velike možnosti, snujejo se vedno novi ribogojniški centri. Najmočnejša ovira za uresničitev važnih načrtov je še vedno pomanjkanje izkušenih strokovnjakov.

Vreče arašitov čakajo na prevoz v Evropo

Temeljno orožje proti podhranjenosti in nezadostni količini proteinov, ki jih dobi Afričan, je brezdvoma mleko. Kdor pa reče mleko — misli živinorejo. Celo v predelih, kjer ne razsaja muha ce-ce, so dolgo mislili, da je razvitejša živinoreja nemogoča. Uspeli poskus na Madagaskarju pa veliko obljublja.

Rodovitna kot opeka

Sakay je pokrajina v zahodnem delu velikega otoka. Tja vodijo poti vzdolž gričev, kjer je zemlja skopa in neplodna. Neki geograf je nekoč dejal: »Opeka je podarila zemlji svojo barvo in rodovitnost«. Sakay je prevzel v svoje roke Urad za razvoj kmetijstva (B. D. P. A.), ki si je zadal nalogo, da iztisne iz pokrajine vse, kar se iztisniti da. Naseljenci so se nastanili na parcelah, velikih po sedem hektarov, namenjenih živinoreji in gojitvi različnih kultur. Na vsaki parceli so postavili trdno kmetijo, vozarnico, svinjak. B. D. P. A. je ustanovila zadrugo in ji naložila kup nalog: nakup živali, izboljšanje pasem, vzdrževanje orodja in ostalega materiala, trgovanje s pridelki, skratka vse mora temeljito »sfrizirati«.

V borbi proti eroziji so se lotili kolobarjenja. Lani so posejali koruzo, letos manioc, drugo leto še kaj, potem pa bo njiva tri leta počivala. Uporabljali jo bodo samo kot pašnik. Tako razumno gospodarjenje in izbira južnoameriških sort trav, ki jih posejejo na prazno njivo, bogato obrodi. 180 ton sveže trave na enem hektaru (ali z drugo besedo 18.000 litrov mleka) niso mačje solze. Preglavice pa imajo z nekaterimi sortami trav, ki se ne morejo navaditi na afriško podnebje. Sakayski hlev daje dnevno štiri tisoč litrov mleka, to število pa se bo v petih letih še podvojilo. Toda na nesrečo je to mleko še vedno mnogo predrago, da bi si ga Madagaskarci lahko privoščili. Iz njega izdelujejo po vsem svetu znan sir, surovo maslo, mleko v prahu, kondenzirano mleko, toda vse to je že v naprej rezervirano za mestne prebivalce. Za domačine nikoli nič ne ostane. Niti posneto mleko. Seveda, kaj bi pa prašiči potem jedli?

Bistven pri tej izkušnji je ravno dokaz, da se v tropskih deželah obeta živinoreji dolgo življenje. Pogledati pa je treba še drugo plat medalje. Negativno. Trda kmečka poslopja so za afriškega poljedelca nedosegljiva. Niti dotaknila se ga niso. Globlje posledice pa je imela za afriško prebivalstvo neka druga stvar.

Pokrajina Mossi. Štiri okrogle hišice iz posušenega blata s slamnato streho. V njih prav toliko družin. Izgubljeni zaselek, ki nima imena. Tod smo srečali le tri starce, ki niso imeli niti petdeset let. Potapljali so se v neskončne pogovore na temo naše prisotnosti. Nekaj kokoši je obiralo osušeno grmovje, medtem ko so nas umazani fantalini, z napihnjenimi trebuhmi in žalostnim pogledom pozorno ogledovali. Ostali prebivalci so na polju. Plevejo. To je trdo in prastaro delo.

Zdi se nam, da fantom niso všeč bonboni, ki smo jim jih ponudili. Slehernega odnesejo starcem, kjer izgine brez sledu. Šele pozneje nam je postalo jasno, da je zanje sladkor dragoceno zdravilo. V zameno smo dobili nekaj zahvalnih besed in dobrodošlico. Leđu pa nismo prebili. Vsak se nam je komaj zaznavno nasmihal. Odšli smo dalje. Dečki so še nekaj časa tekli za nami. Potem tudi njih ni bilo več.

(Konec prihodnjič)

Reporterjevi zapiski z vznožja največje skakalnice na svetu —

Kulma

Nov svetovni rekord — 145 m. Kje je meja v poletih? Slovenščina uradni jezik. Nove velikanke rastejo po svetu.

— »PLANIŠKA PRIREDITEV« bo od 18. do 20. marca 1966

Zdaj je na vrsti naša PLANICA

Nepopisno je bilo navdušenje v nedeljo, 21. marca, ob 13.56 uri ob skakalnici — velikanki v Kulmu (Avstrija), ko je Vzhodni Nemeč PETER LESSER s skokom 145 m postavil nov svetovni rekord na smučeh. Italijan Nino Zandanel se je torej moral umakniti s prestola rekorderja, kjer je »kraljeval« le eno leto. Takoj po uspešnem letu Petra Lesserja so tega lovca na daljave navdušeni gledalci dvignili na ramena in ga pozdravljali. Petru se je uresničila velika želja. Vse tri dni poletov je zelo drzno naskakoval rekord, vendar mu je ta redki življenjski dosežek uspel šele v nedeljo, ko se je zbralo ob skakalnici največ gledalcev. V soboto je pristal celo pri 147 m vendar se ni uspel obdržati na smučeh in je moral podrsati z rokami po snegu in sodniki zato niso priznali tega skoka za rekord.

Vesetje o novem svetovnem dosežku je bilo v dolini pod Kulmom res veliko, Kulm bodo sedaj zapisali med kraje na svetu, ki imajo senzacionalno obeležje.

Tri dni so se poganjali najpogumnejši skakalci — letalci preko te največje skakalnice in kljub muhastemu vremenu beležili tako lepe dosežke. V Kulmu je bilo zbranih 40 skakalcev iz 11 držav, skakalcev velikih skakalnih kvalit, oboroženih z vrhano mero poguma. Le dvema med njimi ni uspelo preskočiti 100 m znamke. Že samo ta številka dovolj pove o velikih dosežkih teh junakov na smučeh.

KAKSNA JE SKAKALNICA

Velikanke leži na severnem delu griča Kulm, v nadmorski višini nad 800 m. V tem predelu leži sneg, podobno kot pri nas v planiški dolini, vse od novembra pa do aprila. Pod skakalnico je široka dolina tako, da je dovolj prostora za vse, ki si hočejo na kakršni koli način ogledati kulmsko prireditev. Kulm leži nekako v sredini med krajema Mitrndorf in Tauplitz in je brez vsakršnih objektov. Zanimivo je tudi za gledal-

ca, da je ta trenutno največja skakalnica na svetu, vsa v naravnem terenu in tako praktično ni nikjer videti kakega umetnega profila tako kot v Planici in Oberstdorfu. Skratka vse je naravno, tudi odskočni most. Skakalnica je na zelo primernem prostoru; na zahodni strani je večji gozd, ki služi dobro namenu skakalnice, saj brani dostop vetru, ki bi lahko skakalce oviral pri letu skozi zrak.

Lani prenovljena skakalnica ima radij prehoda 100 m, dolžina naleta je 128 m, kritična točka okoli 120 m, do-

pusča pa skoke do 150 m, nadmorska višina same skakalnice pa je 122 m. S samim povečanjem skakalnice niso imeli preveč stroškov. Skakalnica je v primerjavi s planiško velikanko precej ožja in prav zaradi tega je videti zelo velika.

Ime Kulm se je pojavilo prvič v svetu l. 1953, ko je s prvim tednom poletov postal veliko mednarodno središče. Njegov prvi junak je bil eden najboljših skakalcev vseh časov Sepp Bradl iz Avstrije, človek, ki je prvi v zgodovini poletel s smučmi več kot 100

metrov daleč. Bradl je dosegel tedaj, tudi najdaljši skok 120 m.

Na II. mednarodnem tednu poletov (1956. leta) pa je bil zmagovalec Kulma Werner Lesser iz Vzh. Nemčije, ki je tedaj tudi izboljšal kulmski rekord na 122 m. L. 1959 je triumfiral norveški pilot Yggeseth (najdaljši skok 128 metrov). Na predzadnji preizkušnji pa je zmagal najboljši skakalec vseh časov Vzh. Nemeč Helmut Recknagel. P. Lesser pa je tedaj izenačil Slibarjev rekord iz Oberstdorfa (s 141 metri).

KDO BO ZMAGAL

Na letošnji prireditvi so prvič objavili uradne rezultate po ing. Straumannovi metodi. Kot FIS ekspert izmeri vsakemu skakalcu hitrost pri odskoku in čim manjša je hitrost na odskočni mizi in čim večja je dolžina, tem boljšo oceno prejme skakalec. Vendar po izračunih pride med staro klasično metodo do precejšnjih razlik, kar je prav v Kulmu med strokovnjaki pripeljalo vsak dan do precejšnjih žolčnih debat. Tako je n.pr. v petek zmagal po Straumannovi metodi P. Lesser, po klasični pa Norvežan Wirkola. Zaradi tega, ker ing. Straumannova metoda ne upošteva lepote leta skozi zrak, so nekateri izredno nenaklonjeni tej metodi računanja rezultatov. Danes se še ne ve ali bo Straumannova metoda obveljala ali ne. Nekateri pa se zavzemajo za kombinacijo obeh. Kaj bo prinesel čas, pa bomo lahko morda že videli prihodnje leto v Planici.

SLOVENŠČINA URADNI JEZIK

Nemalo smo bili Slovenci v Kulmu presenečeni, ko smo zaslišali preko zvočnika napovedovalca, ko je začel objavljati dolžine skokov tudi v slovenskem jeziku. Kadar koli je skočil eden izmed naših tekmovalcev ali Čeh ali skakalec iz Sovjetske zveze, vedno je dolžino objavil tudi v slovenskem jeziku. Nad tem smo bili še toliko bolj presenečeni, ker podobnega še

nismo doživeli na nobeni smučarski prireditvi v tujini.

VSAK DAN POLETI TUDI NA FILMSKEM TRAKU

Vsak dan po skokih prejšnjega dne so vsi skakalci, trenerji in novinarji imeli priliko vdti na filmskem traku celotno tekmovanje prejšnjega dne v filmu. To je vzbudilo veliko zanimanje med vsemi v Kulmu, zlasti pa še med skakalci, saj so jim prikazani filmi služili za odpravljanje napak pri poletih.

ROJSTVO NOVIH VELIKAN

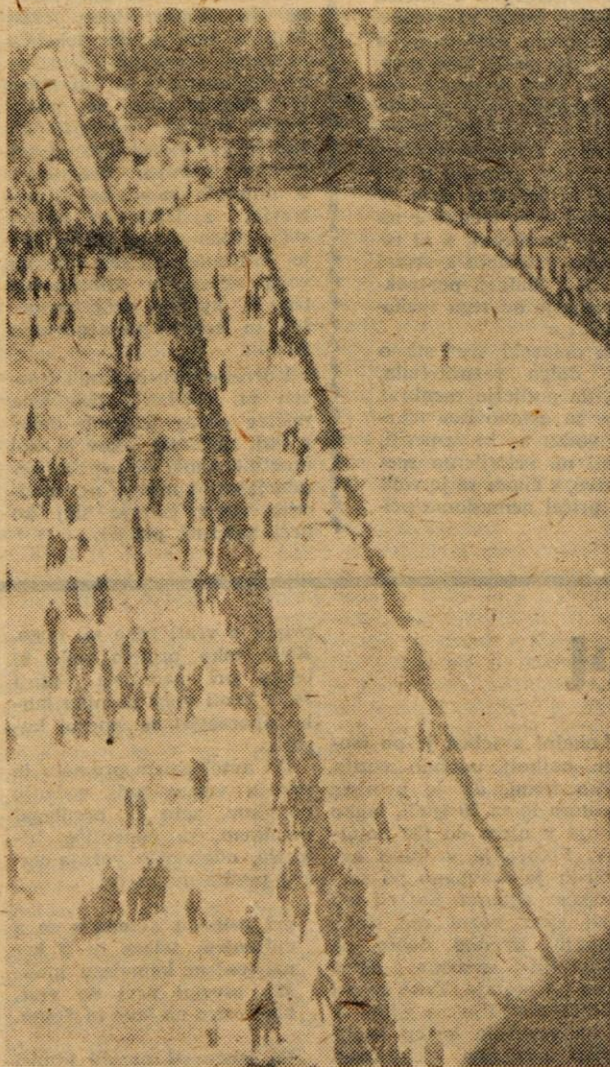
Trikot PLANICA—KULM—OBERSTDORF bo v naslednjih letih dobil nove tekmece. Na Norveškem so zgradili velkanko, ki je podobna planiški in že v letu 1967 bo v VIKERSUNDU prva prireditev. Kot je bilo slišati, pa bodo velikanke zrastle tudi še v Vzh. Nemčiji in v ZDA. Kako bo poslej s prireditvami, se še ne ve, vsekakor pa bo razdobje šestih let predolgo in bo nujno, da bodo na leto tekmovanji na dveh velikanakah.

Vrstni red za prihodnja štiri leta je zdaj že določen: 1966 PLANICA, 1967 VIKERSUND, 1968 OBERSTDORF in 1969 KULM;

ZDAJ JE NA VRSTI NAŠA PLANICA

V središču pozornosti bo v l. 1966 Planica, kjer je bilo rojstvo poletov pred 30 leti. Naša velikanke pod Poncami je v zadnjih letih nekoliko zaostala za sosedama v Kulmu in Oberstdorfu. V Planici je rekord 127 m, v Oberstdorfu 144 m in v Kulmu 145 metrov. Planica bo izgubila na svojem pomenu, če je ne bomo do naslednje prireditve povečali. Kot smo zvedeli, bodo naši strokovnjaki preuredili skakalnico v Planici, tako da bo dopuščala polete do 140 m. To je velika želja vseh ljubiteljev tega drznega športa na smučeh in upamo, da bo našim strokovnjakom uspelo do 18. marca 1966. leta skakalnico čim bolj pripraviti za veliko prireditev pod Poncami.

Jože JAVORNIK

Pogled na skakalnico

VOLK

IN ČLOVEK

namesto hrbtnico zveržen paragraf, namesto obraza prazen obrazec, namesto prstov deset žigov.

Nato se je po poti pripeljal v Oplu mlad karierist. »Ali je to človek?« je vprašal volk. — »Ne,« je odgovorila lisica, »ta šele bo človek, če bo spoznal, da borba za čimbolj polno korito, čimvečjo kubaturu avtomobila in čimvišji klin na družbeni lojtrci niso vredni pravega človeka.«

Končno je na mopedu pribrenčal lovec s puško na rami in z lovskim nožem ob strani. Tedaj je rekla lisica volku: »Vidiš, tamle prihaja človek. Tega se loti. Jaz moram nazaj, da ne zamudim občnega zbora prijateljev kokoši.«

Lisica in volk sta sedela v kavarni, pila turško kavo in s prijateljskim klepetom ubijala dolgčas. Po vrsti sta ogledala najnovejše vesti iz živalskega sveta: nove penzije in nove cene, izgubo v tovarni mačje preje, rotiranje direktorja te tovarne tovariša Mrnjava na višji in odgovornejši položaj, pomanjkanje papirja, izgude in možnost za kooperacijo s perutninsko farmo (interesent lisica) in s farmo bekonov (interesent volk), vrnitev lastovičjega ansambla z uspešne turneje po severni Afriki, odžaganj tovariša Ježa ..., pa je med drugim lisica volku pripovedovala, kakšno moč ima človek. Nobena žival se mu ne more ustavljati in edino z zvijačo se lahko pred njim branijo.

Tedaj je rekel volk: »O, da bi samo videl človeka, takoj bi se ga lotil.«

»Tu ti lahko pomagam,« je rekla lisica. »Vzemi si dopust, pokličič me po telefonu in jaz ti ga pokažem.«

Volk se je takoj ogrel za predlog, vendar ni maral trošiti dragocenih dni dopusta, ker je bil ženi obljubil, da ga bosta poleti prebila na kaki ovčarski planini. Zato je šefa prosil, naj mu da študijski dopust, ker namerava proučevati človeka. Šefu se je volkova zamisel sicer zdelo smešna in nekoristna, toda ker je vedel, da ima volk na občini vplivne zveze, mu je dopust odobril ter na seji delavskega sveta razložil, kako pomembno in koristno bo volkovo študijsko delo za nadaljnji razvoj in procvit njihovega podjetja. Volk so naposled odobrili še kilometrino in dnevnicne ter mu obljubili posebno nagrado za njegov elaborat o človeku.

Tako je volk lahko telefoniral lisici in lisica ga je vodila na pot, po kateri je vsak dan šel lovec.

Najprej se je po poti pripeljal v fičko star birokrat. »Ali je to človek?« je vprašal volk. »Ne,« je odgovorila lisica, »ta je bil človek, dokler ni prišel v kanclijo. Zdaj pa ima namesto srca pisalni stroj,

Tedaj je šel volk nad človeka. Ko ga je lovec zagledal, je rekel: »Glej, glej, kdo bi si mislil, da so pri nas volkovi tudi v gozdovih! Skoda, da nisem vzel nobene kroglice s seboj.« Pomeril je in sprožil naboj šiber volku v glavo. Volk je bolesto spahil obraz, toda poguma ni izgubil. Zatajil je bolečino in lovca zgrabil. »Hud je!« je pomislil lovec. »Nič manj kot naši volkovi, če jim vržeš v obraz, kaj si o njih misliš.« Potegnil je svetel lovski nož in zadal volku v levo in desno stran par bodljajev, da je ves krvaveč in strašno rjoveč pričel bežati.

»No, tovariš volk,« so mu rekli v podjetju, ko se je vrnil z bolniške, »ali ste že sestavili elaborat o človeku?«

»Oh,« je odgovoril volk, »nisem si predstavljal, da je človek za naše podjetje tako neinteresant. Sploh ne kaže razumevanja za kooperacijo, kamoli za integracijo. Zato predlagam, da ustanovimo v okviru našega podjetja poseben zavod za proučevanje možnosti postopnega zblíževanja s človekom. Za direktorske posle tega zavoda sem se pripravil sam žrtvovati, kolikor mi zagotovite nekoliko višje prejemke, kot sem jih imel na prejšnjem delovnem mestu. Tudi težave z izbiro sodelavcev lahko prepustite meni, poznam nekaj zelo sposobnih živali za tovrstno delo. V začetku bi se naš zavod sicer omejil le na teoretično proučevanje problema, a ni rečeno, da ne bi sčasoma pristopili k stvari tudi s praktične strani. V daljnji perspektivi bi imelo naše podjetje od tega vsekar neizmerno korist...«

Upravni odbor in delavski svet sta o volkovem predlogu dolgo razpravljala. Končni sklep je bil, da podjetje zaenkrat nima dovolj sredstev za ustanovitev takega zavoda, a da se volku ne bi zamerali, so ga sklenili poslati na nekajletno specializacijo v inozemstvo, s čimer se je volk hvaležno strinjal in pričel nemudoma pripravljati kovčke...

Karoserije iz umetnih snovi

Američani so izračunali, da je 70 odstotkov vseh osebnih avtomobilov neuporabnih pred potekom dejanske življenjske dobe samo zaradi okvar, ki so posledica korozije — razjedanja kemičnih ali elektro-kemičnih vplivov. To dejstvo in pa vedno močnejša tendenca za manjšimi težami sestavnih avtomobilskih delov in ekvivalentno večjimi hitrostmi, narakujejo avtomobilskim tovarnam edino uspešno smer razvoja: uporabo umetnih snovi za sestavne dele.

Sodobni avto npr. VW 1500 ima 13,5 kg sestavnih delov izdelanih iz umetnih snovi, to je komaj 1,8 odstotka celokupne teže. Razvoj v tej smeri do sedaj ni kdove kaj napredoval, saj so prvi sestavni del — vetrobran izdelali iz celuloida in ga montirali na avtomobile že pred 60. leti.

Odločen napredek pomeni namera treh svetovnih avtomobilskih tovarn, da bodo že letos izdelale prve tipe avtomobilov s karoserijami iz umetnih snovi. Da bi dobili pred serijsko izdelavo osebnih avtomobilov kar največ izkušenj — se bodo sedaj omejili le na športni tip voza.

Specifična teža različnih umetnih snovi se giblje med 0,9 in 1,5 gramov na cm³. To je tretjina do polovice teže lahkoh kovin ali sedmine do osmine teže jekla. Manjša teža glede debeline sedanjih kovinskih sten pa ni enakovredna, saj so stene iz umetnih snovi na posameznih mestih debelejšje ali tanjše, kar zavisi pač od zahtevane trdnosti. Karoserije iz umetnih snovi so v primerjavi z jeklenimi precej večje, toda okrog 100 kg lažje. Prihranek na teži pa ima večji učinek v odnosu na težo (v kg/PS), večji pospešek in boljše premagovanje strmin.

Korozije pri umetnih snoveh ni. (Sedanja polovična rešitev oblog jeklenih delov s sloji zaščitnih lakov in tudi umetnih snovi ni uspela, ker udarjajoče kamenje na spodnjih delih razbije slej ko prej zaščitne plasti).

Nadaljnja prednost pri izdelavi sestavnih delov iz umetnih snovi namesto iz kovinskih, so udarci avtomobilskih delov na človeka pri avtomobilskih nesrečah.

Jeklo »teče« — torej se deformira ustrezno na smer udarcev. Umetne snovi imajo v nasprotju s kovinami zelo majhno zatezanje — komaj 2 do 3 odstotka, nato pa enostavno počijo. S steklenimi nitmi ojačena polieterska smola ima veliko probojno trdnost, kar je absolutna prednost nasproti jeklu. Umetne snovi ne dopuščajo plastične deformacije delov, kar je npr. pri kovinskih delih glavni vzrok smrtnih nesreč. Pri umetnih snoveh nastanejo pri močnih udarcih raze in razpoke, ki se dajo potem enostavno zaliti, a odvišna masa zbrusiti.

Seveda so konstruktorji naleteli pri razvijanju na precejšnje težave. Dolgo časa so iskali primeren površinski lak, ki bi imel isti razteznostni koeficient kot umetna snov. Nazadnje so se zedinili ob ugotovitvi, da je pravzaprav nesmiselno zasledovati trenutno modo o zunanjem sijaju karoserije. Zadovoljili so se z isto kvaliteto površine karoserije brez pretirane ga sijaja.

Glavna težava pri proizvodnji je v tem, da morajo posamezne sestavne dele lepiti. Trdnost sestavljenih delov pa sedaj še ne ustreza zahtevam v avtomobilski industriji. Tako je celotna proizvodnja še maloserijska in draga ter je sploh vprašanje, če se bo kdaj dala avtomatizirati, kot je sedaj pogoj pri racionalni proizvodnji avtomobilskih tovarn.

Proizvodnja kovinskih karoserij je zato danes mnogo rentabilnejša kot nova iz umetnih mas. Strokovnjaki avtomobilskih industrij pa kljub temu prerokujejo novemu načinu izdelave veliko bodočnost. Kako se bodo umetne snovi obnesle v praksi, bodo kmalu dokazali prvi tipi dirkalnih voz, ki bodo že letos skušali odvezmati lovorike jeklenim konstrukcijam.

Naš avtobusni promet

Nov, v zadnjih letih se je tudi pri nas zelo povečal avtobusni promet. Pa kaj se ne bi. Prvič imamo domače avtobusne »fabrike«, drugič pa so se potniki — pešci več ali manj naveličali počasnih voženj »s šefletencugom«, zato ni nič čudnega, če se rajši poslužujejo avtobusov. Kdor koli pa veliko potuje z njimi, bo gotovo potrdil mnenje, da se tudi v avtobusnem prometu pojavljajo razne napake in to: pomanjkanje voznih redov, prodajanje napačnih rezervacij, nepravilne informa-

cije, ki se dnevno kažejo na teh voznjih. Jaz sicer dosti ne obremenjujem avtobusnega prometa. Slišal pa sem stvari, ki jih je vredno povedati: recimo, da šoferji na rednih avtobusnih voznjih vozijo kljub megli in spolzki cesti 90 km na uro ter pri tej brzini večkrat zgrešijo vmesna avtobusna postajališča. Da je taka vožnja nevarna za potnike, vidimo na opozorilu v čisti slovenščini na avtobusnih vratih: »Ne tišči se na vrata, opasno je!«

Lokalni avtobus je po mojem najbolj udobno vozilo, kljub temu, da je v njem prostora le za 50 ljudi, lahko potuje v njem do 130 potnikov. Potovanje v takih avtobusih je uravnano po sardinskem sistemu. Šoferji teh vozil sicer vozniki redno slabo poznajo, izredno dobro pa ustavljajo avtobus daleč stran od postaje. Tako se vsi potniki zakadajo za njim in je za vstop in izstop neobhodno potrebna akrobatska praksa in posebna previdnost, da jim sprevodnik ne

pripre z vrati roko ali nogo. Kajti tako priprto roko bi lahko pri nadaljnji vožnji šofer proti volji potnika lahko uporabljal za smerni kazalec.

Pri avtobusnem prometu je seveda važno tudi vedenje potnikov, zato bi predlagal potnikom, za čimboljše, hitrejše, udobnejše vožnjo nekaj predlogov in to:

pri prihodu avtobusa se z zvijanjem telesa in s krmarjenjem komolcev junaško prerini prvi do vrat, brez ozira na levo in desno.

Po možnosti pozabi kupiti vozni listek, saj bo kmalu izstopil. V kolikor pa bi le

moral plačati vozni listek, ga plačaj s pettisočakom, s tem boš naredil sprevodniku posebno veselje, ostalim potnikom pa nudil nemoteno brezplačno vožnjo.

Ako sedi, potem ne odstopaj sedeža starejšemu, invalidu, materi z otrokom itd. / Če si na daljši vožnji, vzemi s seboj malico in ne pozabi na česen in čebulo, kajti česen in čebula nudita v polnem avtobusu vzdušje domačnosti.

Mogoče bi še lahko našteval predloge, ampak mislim, če boste že samo izpolnjevali našete primere, vam bo potovanje z avtobusom nadvse — prijetno.

Grega

Kleopatru si navadno predstavljamo kot egiptovsko Sireno in kot razvpito zapeljivko, ki se je sama umorila iz ljubezni do rimskega vojskovodje Marka Antonija. Toda to ni povsem resnično. Kleopatra je bila kraljica prastarega egiptovskega kraljestva, vendar pa po njenih žilah ni tekla niti kapljica egiptovske krvi. Po rodu je bila makedonska Grkinja, njena egiptovska prestolnica Aleksandrija je bilo grško mesto in na njenem dvoru so govorili grški jezik. Ustanovitelj njene dinastije je bil makedonski general Aleksandra Velikega, Ptolomej, ki je po Aleksandrovi smrti zavladal v Egiptu in se razglasil za kralja. In kar se tiče razuzdanosti nimamo niti sledu o kakem dokazu, da bi imela ljubezenske odnose z drugimi moškimi, razen z Julijem Cezarjem in tri leta po njegovi smrti z Markom Antonijem. To pa niso bile morda

pogovoru, njen ljubek glas in njeno spretnost in fineso v govoru. Govorila je šest jezikov, bila je dobro podkovana v grški zgodovini, književnosti in modroslovju, bila je previdna pri pogajanjih in nadarjena za vojno umetnost. Zнала je tudi učinkovito zaigrati, če je bilo treba. Ko jo je Cezar povabil, naj pusti svoje čete in pride v palačo, ki si jo je v Aleksandriji prilastil, se je v mraku izmuznila v mesto, se dala zaviti v preprogo, ki jo je Cezarjev stražnik neopaženo prinesel na ramah v Cezarjevo stanovanje. Najsi je s to zvijačo hotela uiti zavratnim morilcem v službi svojega brata ali pa samo napraviti vtis na Cezarja, vsekakor pa je moral tudi to dramatični nastop skupaj z njenim pogumom in njeno prijaznostjo pripeljati Cezarja do spoznanja, da je politično modro, če jo pusti na njenem vladarskem prestolu.

Filmska Kleopatra

Kakšna je bila KLEOPATRA

lahkomiselne ljubezenske avanture, ampak javna zveza, ki so jo odobrili Kleopatrin svečeniki in je bila v Egiptu priznana kot zakon. Domneva, da je iz same strasti in uživanja željnosti zapeljivala take može, je absurdna. Julij Cezar je bil okrog trideset let starejši od nje in je imel že do tedaj štiri zakonske žene in brez števila ljubice. Njegovi vojaki so ga imenovali »plešastega zakonolomca« in skrivaj popevali o njem zabavljico, ki je zakonske može opominjala, »naj dobro skrijejo svoje žene, dokler Cezar iz mesta ne gre.« Tudi Antonij, štirinajst let starejši kakor kraljica Kleopatra, je bil znan zenskar. In ko se je Kleopatra usmrtila, se verjetno ni iz ljubezni do njega, ampak zato, da bi se s tem izognila ponižanju in novim osvajalcem.

Kljub vsemu se je neresnična legenda o značaju kraljice Kleopatre ohranila celih dva tisoč let, predvsem zato, ker so pesniki in dramatik — med njimi celo Shakespeare — bolj poudarjali kraljičino telesno lepoto in privlačnost kakor pa njeno modrost in hrabrost. Pozabljali so, da se je v svojih dejanjih izkazala kot odločna in resna žena, ki ji ni bilo do muhastih strapotov, ampak se je vse življenje borila za to, da bi svojo deželo iztrgala iz dosega Rimljanov.

Rojena leta 68. ali 69. pr. n. št. je Kleopatra rasla sredi dvornih spletk in nasilstev. Oče Ptolomej XII. ji je umrl, ko je bila stara osemnajst let. Tedaj je postala kraljica in najprej vladala skupno s svojim desetletnim bratom Ptolomejem XIII. Pod vplivom političnih spletkarjev pa je dve leti pozneje brat Ptolomej prisilil sestro, da je morala zbežati v pregnanstvo v Sirijo. Toda z neupogljivim pogumom, ki ji je bil lasten vse življenje, si je takoj nabrala vojsko, udarila z njo nazaj preko puščav in si znova osvojila kraljevski prestol.

Tu je Kleopatru spoznal Julij Cezar, ko je preganjal svojega političnega tekmeca Pompeja in prišel v Egipt jeseni leta 48 pred n. št.

Kakšna je bila Kleopatra? Edino, po čemer nekaj vemo o njeni zunanosti, so maloštevilni noveci z njenim profilom in kip glave, ki so ga tisoč osemsto let po njeni smrti izkopal iz rimskih razvalin; ta kip so smatrali za sodobno podobo slavne egiptovske kraljice in ga danes hranijo v britanskem muzeju v Londonu. Novci in omenjeni kip jo prikazuje z nekoliko orlovskim nosom in z lepimi usti, s finooblikovanimi ustnicami. Nekateri antični zgodovinarji so pisali o njeni privlačni lepoti, toda to so bili možje, ki je sami niso videli. Najboljši zapisek nam je morda zapustil Plutarh, čigar ded je marsikaj zvedel o njej od nekega zdravnika, ki je bil prijatelj enega izmed dvornih kuharjev. Plutarh pa piše, »da njena lepota ni bila tako izredna, da bi se nobena ne mogla z njo primerjati.«

Ne glede na njeno lepto pa vsa stara poročila enoglasno poudarjajo njen »nepremagljiv čar« v

Da bi Cezarju pokazala vse bogastvo Egipta, je priredila Kleopatra prihodnjo pomlad slavnostno vožnjo po Nilu. Cele tedne sta se vozila po reki v razkošno opremljeni družinski ladjici v spremstvu štiristo ladij z vojaštvom in živežem. Junija meseca nato je Kleopatra rodila sina Cezariona (ime pomeni v grščini »mali Cezar«). Ta otrok, edini Cezarjev sin, je bil najbrž povod za načrt o združitvi Rima in Egipta v mogočno kraljestvo, ki naj bi mu vladala Cezar in Kleopatra ter za njima njuni potomci. Takoj po dečkovem rojstvu je Cezar zapustil Aleksandrijo in nadaljeval vojaške operacije v Mali Aziji in Severni Afriki, da bi zadušil še poslednje upore. Preden je minilo leto, se je vrnil kot nesporni diktator v Rim, kjer ga je že pričakovala Kleopatra s Cezarinom v prekrasni, nalašč zanjo zgrajeni vili.

Kot kraljica z lastnim kraljevskim dvorom je Kleopatra kaj kmalu začela vplivati na življenje v Rimu. Poklicala je iz Aleksandrije strokovnjake, ki naj bi izboljšali kovanje denarja in pomagali Cezarju pri njegovih finančnih vprašanjih. Njeni astronomi so reformirali rimski koledar, ki se je od tedaj naprej imenoval po Juliju Cezarju — julijanski in je predhodnik našega sedanjega, gregorijanskega koledarja. Njen kip je dal Cezar postaviti v novem, Veneri na čast zgrajenem templju in dal kovati kovance, na katerih je bila upodobljena Kleopatra s Cezarinom v naročju kot Venera z Amorjem. A že dvajset mesecev po Kleopatrinem prihodu v Rim, je bil 15. marca 44. pr. n. št. Cezar umorjen, ko je bila njegova moč na videz neomejena.

Kako je Cezarjeva smrt prizadela Kleopatru, o tem ne vemo ničesar. Mesec dni pozneje je odplula nazaj v Egipt in v naslednjih treh letih njenega vladanja vemo le to, da se je vsaka izmed bojujočih se strank v državljanski vojni, ki je v Rimu izbruhnila po Cezarjevi smrti potegovala za Kleopatrinu naklonjenost. Očividno je bila njena tedanja politika, politika previdnega čakanja, da bo videla, kdo bo postal Cezarjev naslednik.

Iz bojev za oblast je na Vzhodu izšel kot najmočnejši Mark Antonij. Prosil je Kleopatru, da bi se sešla v Tarzu. Nekaj časa se za njegovo predlog ni zmenila. Potem pa je odinila na morje z bogatim brodovjem, polnim zlata, suznjev, konj in biserov. V Tarzu se ni hotela izkreati in napraviti vtisa, kakor da ona prosi sprejema in milosti, ampak se je zasedla pred pristaniščem in čakala, potem pa spretno dosegla, da je Antonij kot gost prišel k njej na ladjo. Rimljana je sprejela nadvse slovesno in razkošno z glasbo in slikovitim špalirjem prelepih suženj, oblečenih v nimfe in gracije, sama pa je sedela v naslanjaču pod zlatim jadrom, oblečena v obleko Venera med dečki amorji, ki so ji stregli s pahljačami.

Po končanem banketu je kraljica vse, karkoli se pri banketu uporablja — zlato namizno posodo, umetno izdelane čaše, dragocene divane in vezenine — pustila svojemu gostu v dar. Prihodnji večer je znova pogostila Antonija in njegove oficirje in prav tako spet vsakega posebej bogato obdarila. Ni si nameravala s tem pridobiti Antonijeve ljubezni, ampak mu je hotela pokazati, kako neizmerno je Egipt bogat in kako pomembno je zanj, da ima njo za zaveznika.

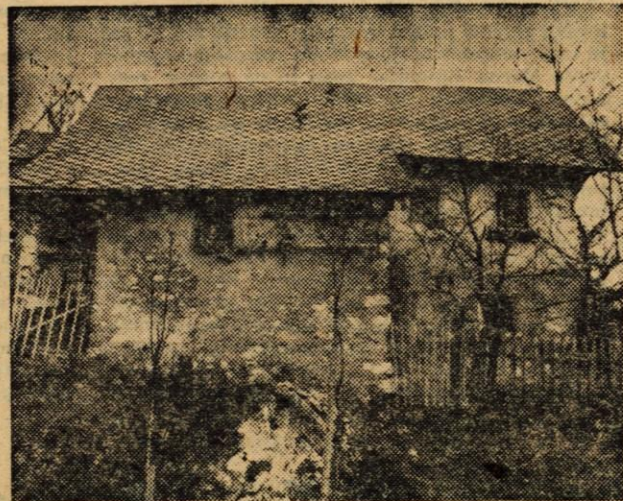
Tri mesece pozneje je prišel Antonij v Aleksandrijo in tam ostal čez zimo. Spomladi se je spet odpeljal, šest mesecev prej, preden mu je Kleopatra rodila dvojčke in je potem skoro štiri leta ni več videl. Kleopatra pa je medtem še bolj poskrbela za obrambo svoje dežele, pomnožila brodovje ni si kopicila zlata. Ko je Antonij upal, da bo svojo oblast na vzhodu še bolj razširila in je kraljico Kleopatru povabil na ponovni sestanek v Sirijo, je spet šla in sklenila, da bo skušala iz tega iztisniti čimveč koristi zase in za Egipt. Posrečilo se ji je, da je sklenila z Antonijem pogodbo, ki je Egiptu vrnila obširna ozemlja, katera so faraoni pred štirinajstimi stoletji zasedli, a so bila sedaj rimske province. Antonij je privolil v pravomerno sklenitev zakona in v spomin na poroko dal kovati denar, na katerem sta bila upodobljena oba skupaj. Kleopatra pa je začela od tedaj naprej znova šteti leta svojega vladanja.

Triinštiridesetletna Kleopatra je tedaj odšla z Antonijem v boj proti Partom, vendar pa je ob Evfratu morala zaradi nosečnosti vojni pohod prekiniti in se vrniti. Jeseni je rodila sina, pozni pa jo je začel Antonij klicati na pomoč. Njegova vojska je bila razbita in le revni ostanki so se z veliko težavo rešili do sirske obale. Takrat mu je spet pohitela Kleopatra na pomoč z denarjem, živežem in orožjem.

Prihodnje leto, 35 pred Kr., je morala uporabiti vso svojo sposobnost, da je Antonija — čigar razsodnost je zaradi nagnjenosti k pijači pešala — odvrnila od novega pohoda proti Partom. Spoznala je, da njen pravi sovražnik niso Parti, ampak Oktavijan, Cezarjev nečak in zakoniti dedič, ki je s sedežem v Rimu vladal za padnemu delu cesarstva. Nagovarjala je Antonija, naj se z vsemi silami potruji za strmoglavljenje Oktavijana. Leta 32. pr. Kr. ga je pregovorila, da je napravil korake, ki so pripeljali do vojne z Oktavijanom. Uradno se je ločil in dal razveljaviti svoj zakon z lepo Oktavijanovo sestro Oktavijo. Potem pa je poslal vojaške čete čez Egejsko morje v Grčijo. S tem je tudi Kleopatra dosegla vrh svoje moči in ugleda; vazalni kralji Bližnjega vzhoda so se potegovali za njeno naklonjenost in tudi Atenci so jo obsipali s častmi, jo slavili kot Afrodito in na atenski Akropoli postavili njen spomenik.

(Nadaljevanje na 6. strani)

Finžgarjeva rojstna hiša - muzej

Zunanost Finžgarjeve rojstne hiše

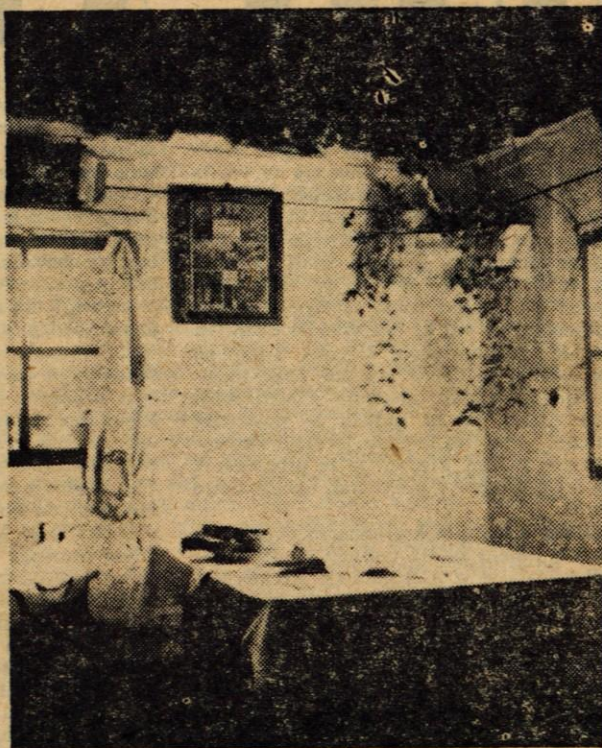
Gorenjci, ponosni na velikega poeta Prešerna, morda le malo preveč pozabljamo, da se je prav v bližini njegove rojstne vasi, v Doslovčah, rodil velik umetnik vezane besede dr. Fran Saleški Finžgar. Veliko obiskovalcev Prešernove rojstne hiše niti ne ve, da je prav blizu tudi njegov dom. Prav zato sta društvo slovenskih književnikov in zavod za spomeniško varstvo sklenila, da bosta restavriral pisateljevo rojstno hišo tako kot je bila v času pisateljeve mladosti. S tem bomo dobili nov etnografski in memorialni spomenik.

Toda od sklepa do uresničitve je precej dolga pot. Najprej je bilo treba dobiti sredstva in vsa dovoljenja in šele potem se bo lahko pričelo z delom. Prav zato smo o poteku povprašali glavnega organizatorja konzervatorja tovariša Jerneja Sušteršiča, kdaj in kako bo urejena Finžgarjeva rojstna hiša.

-- Najprej naj bi opozoril, da Finžgarjeva rojstna hiša ni prazna, v njej živi sedanji lastnik — družina Knafelj. Prav Slavka Knafelj, sedanja gospodinja že dolgo let prijazno razkazuje pisateljev dom mnogim obiskovalcem. Sama se je zelo zanimala za Finžgarjevo življenje, spravljala o njem vse članke, posebno pa jo je zanimala ureditev hiše, kakršna je bila v njegovi mladosti. Zato je po-

vprašala o tem, takrat še živečega pisatelja. Ponosno visi v sobi njegovo pismo, v katerem opisuje svoj dom. Knafljeva pa se ni zadovoljila samo s tem. Takoj je pričela z iskanjem predmetov, ki so bili včasih v hiši in marsikaj našla. To bo vsekaj-

kor bogat prispevek k ureditvi muzeja. Vendar pa se je stvar z ureditvijo zataknila prav pri sedanjih lastnikih, ki so tako zelo navezani na Finžgarjevo rojstno hišo. Lastnik je silno nezaupljiv in se boji, da ga bodo opeharili in zato noče skleniti pogodbe

Pogled v notranjost hiše

z občinsko skupščino. Seveda pa se dela prav brez te pogodbe zaenkrat še ne morejo pričeti. Sicer ima zavod za spomeniško varnost možnost, da se posluži celo nacionalizacije, vendar se tega spomeniška služba ne poslužuje, saj je vedno prišlo do kompromisnih rešitev. Tu pa je še toliko težje, ker je družina Knafelj res že veliko prispevala za ureditev in zato je strah, da bodo opeharjeni, odveč. — Torej se bodo dela lahko pričela takoj, ko bo sklenjena pogodba. In kakšna je pogodba?

— Sklenil naj bi pogodbo z občinsko skupščino, da bo odstopil hišo in prejel zanjo znesek, za kolikor je bila hiša ocenjena. S tem zneskom bi krili strošek za najete zidarje. Tega pa tov. Knafelj ne razume in noče nobenega denarja. Dokler pa ni sklenjena ta pogodba, pa ne moremo zaprositi za gradbeno dovoljenje in nakazati svet iz splošnega ljudskega premoženja tov. Kanflju za novo hišo. Poleg omenjene pogodbe pa bo skrbniški svet sklenil z njim še posebno pogodbo, po kateri se obvezuje, da mu bo, seveda ob njegovem sodelovanju, postavil novo hišo. —

Kako bo urejen spominski muzej?

— Akcija za ureditev se je pričela že pred dvema leto-

ma. Podprla sta jo sklad za pospeševanje kulturne dejavnosti SRS in sklad občinske skupščine Jesenice. S tem so bili dani osnovni pogoji za realizacijo načrta. Vse naj bi bilo urejevalo tako kot pripoveduje pisatelj sam:

»Hiša je bila prvotno lesená, kakor vse staroslovenske. Sele kasneje so jo ometali...

... Oče je imel svojo delavnico v sobi, kjer je krušna peč. Sivaril je ob veliki javorjevi mizi. V letih moje prve mladosti so stale v hiši tudi statve. V kamri je bila spalnica za očeta in mater in za naju z bratom...

Spodaj (rekli smo v čevdru) je bila pred vhodom v sobico shramba za zelje...«

K hiši bomo postavili ponovno lesen skedenj, ki je sedaj v Mostah pri Urau (domačija). Obnovili bomo tudi jamo za barvanje platna, ki je še ob lesi, ki vodi v ograjeno ohišnico. V hiši sta bili namreč dve obrti. Pisateljjev stari oče je tkal platno, pisateljev oče pa je bil krojač. Včasih mu je pomagal tudi pisatelj. Notranjost bo urejena tako, da bo spodaj zbirka pisateljevih del in rokopisov, zgoraj pa vsi predmeti, ki so jih uporabljali v hiši. Sedanja lastnica pa naj bi postala skrbnica muzeja — je zaključil tov. Jernej Sušteršič.

Kakšna je bila ...

Ze naslednje leto, 31. pr. Kr., dne 2. septembra, pa se je pri Akciji na zapadni grški obali v trenutku vse zrušilo. Zgodovinarji si še do danes niso na jasnem, kako in kaj je bilo s to bitko. Zakaj se je Antonij, ki je imel premoč v kopenskih silah, sploh spustil v pomorsko bitko? Zakaj je Kleopatra, ko je boj še divjal in bil izid še negotov, razpela jadra in s svojimi šestdesetimi ladjami odplula proti Egiptu? In tretjič, zakaj je tudi Antonij kar na lepem zapustil svojo mogočno armado, se pridružil Kleopatrin in z njo vred odplul?

Ko se je doma raznesla novica o porazu, je Kleopatra energično zavrnila vse poskuse nemir in se potrudila za ohranitev in utrditev dobrih odnosov s sosednjimi deželami. Svoje bojne ladje pa je prepeljala iz Sredozemskega morja v Rdeče morje, kar je bil čudovit načrt za tisti

čas, saj so morali ladje vlačiti po suhem skozi puščavo in mnogo kilometrov daleč.

Ko so prišle Oktavijanove čete in zavzele obmejne egiptovske trdnjave, je ostala Kleopatra v Aleksandriji in bila pripravljena, da se bo z Oktavijanom pogajala ali pa se spustila z njim v boj. Toda, ko je njegova vojska pritiskala bliže, sta Kleopatrina brodovje in konjenica prešli na sovražnikovo stran. Tedaj je Antonij napravil samomor. Kleopatrinu pa so Rimljani ujeli in zastražili ter ji zagrozili, da bodo v primeru njenega samomora pomorili tudi njene sinove.

Ceprav je Oktavijan obljubil Kleopatrinu milostitev, je bila prepričana, da jo čaka ista usoda kakor stotine drugih kraljevskih ujetnikov, ki so jih v zmagovalstvu vkljenjene vodili po rimskih cestah, potem pa so jih pomorili. Tudi v Rimu je do zadnjega ohranila mir in pogum ter se na zunaj delala, kot da niti ne pomisli na obup ali samomor! Ni prosila milosti, izprosila si je le dovoljenje, da je smela obiskovati Antonijev grob. In ko so jo ob takih prilikah v nosilnici nosili po rimskih ulicah, je najbrž prišla v stik z nekaterimi svojimi pristaši. Nekoč se

je vrnila domov, se skopala, povečerjala in ukazala svojim sobaricam, naj jo oblečejo v Venerin kostum. O vsem, kar se je zgodilo potem, vemo samo to, da so rimski oficirji morali s silo vlomiti v njeno stanovanje in da so našli kraljico mrtvo. Staro izročilo pripoveduje, da je Kleopatra pustila, da jo je pičila kača, katero so baje v košari med smokvami vtihotapili v njeno stanovanje.

Pri Oktavijanovem triumfu v proslavo zmage nad Egiptom so namesto žive Kleopatre vozili po Rimu njen kip, kateremu je z roke visela strupena kača. Njeni trije Antonijevi sinovi — Cezarion je bil že pred tem umorjen — pa so morali v poniževalnem sprevedu korakati poleg kipa svoje matere.

Da bi se prikupili zmagovalcu, so po Kleopatrinu smrti nekateri rimski pesniki vrgli v svet in začeli širiti legendo o hudobni in pokvarjeni egiptovski kraljici; in ta legenda se je v veliki meri ohranila do današnjih dni in še danes mnogim prikazuje poslednjo vladarico starega Egipta v drugačni in slabši luči, kakor pa je bila v resnici. (Po »Readers Digest« 1964)

Obisk pri reprezentantih

Zivo se še spominjam televizijske akcijske reportaže: »Ali veste, kaj pomeni ta znak?« Reporter TV je v Ljubljani na ulici ustavljal ljudi in jih spraševal, kaj pomeni znak »SPENT«? Veliko jih je bilo, ki so to vedeli, še več pa jih je bilo, ki tega niso vedeli. To je bilo že pred tedni. Sedaj pa smo tik pred začetkom svetovnega prvenstva v namiznem tenisu, ki bo prihodnji mesec v Ljubljani.

PRIPRAVE V POLNEM TEKU

V torek so se pričele na Bledu intenzivne priprave naše ženske in moške reprezentance za svetovno prvenstvo, ki bo od desetega aprila dalje v Ljubljani. Obiskali smo naše reprezentante v festivalni dvorani na Bledu, kjer so bili zbrani na skupnem treningu.

Naši reprezentanti stanujejo v hotelu Jelovica. Njihov trening se prične dokaj zgodaj zjutraj. Najprej imajo kondicijski trening. Zal jim je slabo vreme onemogočilo izvrševati kondicijski trening zunaj na prostem. Zaradi tega se je vodstvo naše ekipe odločilo, da ta trening dnevno izvršujejo v dvorani, nato pričnejo s treniranjem.

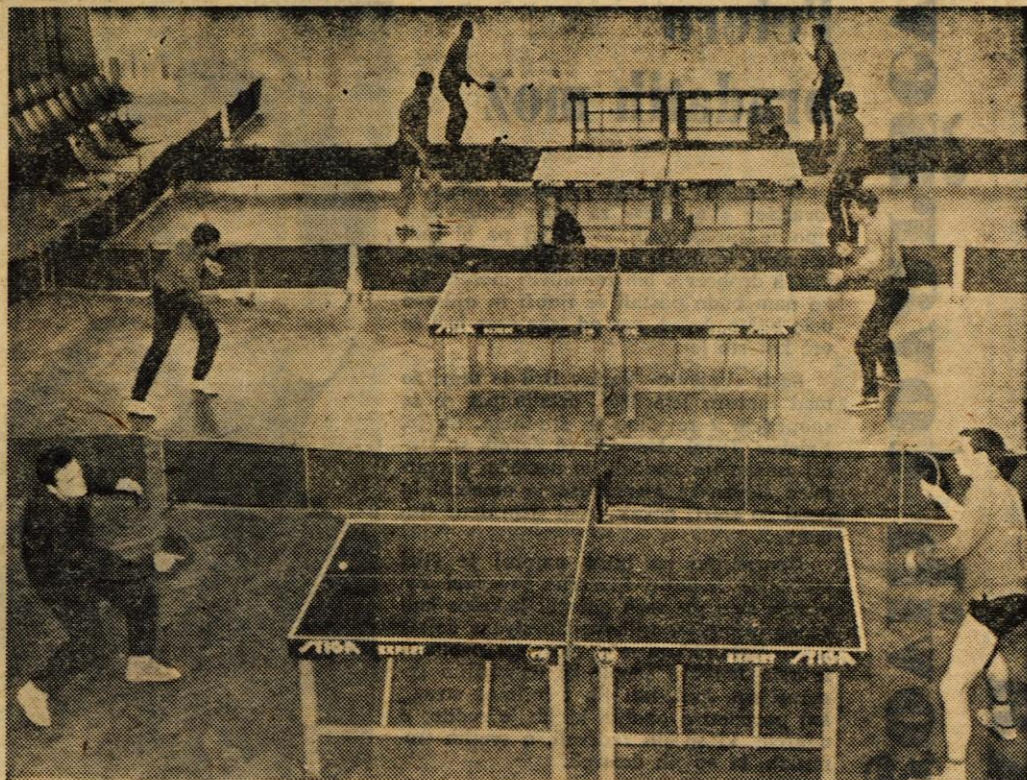
SKRB ZA REPREZENTANTE

Tudi za zdravstveno stanje naših reprezentantov so dobro poskrbeli. Stalno jih nadzoruje posebni zdravnik, ki bo z njimi vseskozi do končnega tekmovanja.

Povprašali smo ga, kakšno je njihovo zdravstveno stanje? Zdravstveno stanje vseh članov obeh naših ekip je dobro.

Na kaj vse morate skrbeti?

Spremljati morate njihovo kondicijsko in zdravstveno stanje, da ne bi prišlo do pretiranega treniranja.

Kakšni so pregledi?

Dnevno jih tehtamo. Pred treningom, med in po treningu pa izmerimo krvni pritisk in puls. Vse to je zelo pomembno, če hočemo, da bodo lahko dosegli take rezultate, kakršne so sposobni doseči.

Pogled na dvorano

Pirčeva pri pregledu

za lopar, če bomo hotele tako mesto tudi doseči, ker ji žreb ni bil prav posebno naklonjen.

ZELJKO HRBUD pravi, če bi hotel priti med prvih šestnajst, se bo moral sestati s petimi Kitajci, kar pa vsekakor ne bo lahka naloga. Zeljko je mišljenja, da bi Jugoslovani morali zasesti tretje ali četrto mesto. Z organizacijo priprav je zelo zadovoljen.

VOJISLAV MARKOVIČ je bil s svojimi izjavami zelo skop. S pripravami je bil do sedaj zadovoljen. Mišljenja je, da bo Kitajski pripadlo prvo mesto. O svojem plasmaju in plasmaju naše ekipe ni povedal, na katero mesto računa.

ISTVAN KORPA mi je med drugim povedal, če bi bili naši bolj v formi, bi mnogo lažje zasedli tretje ali četrto mesto, Ištvan je imel prilično težak žreb, zato bo za njega velik uspeh, če se bo uspel plasirati med prvih šestnajst. Tudi on bo moral za boljšo uvrstitev igrati s petimi Kitajci. Po njegovih ocenah bodo Kitajci zasedli prvo mesto, drugo bo pripadlo Japoncem in tako naprej. S pogoji na pripravah je zadovoljen. Trener VILIJEM HORANGOZO je bil videti zelo zavzet in zaskrbljen s pripravami. Prav zaradi tega je bil z izjavami zelo kratek. On je v glavnem s pripravami in igranci zadovoljen. O plasmaju pa za zdaj še ni mogel dati kakšnih posebnih izjav.

Zapustil sem festivalno dvorano s tiho željo, da bi se fantje in dekleta čimbolje plasirali na svetovnem prvenstvu v Ljubljani.

JOZE JARC

na BLEDU

Ištvan Korpa pri treningu

KDO BO ZASTOPAL JUGOSLAVIJO NA SPENTU?

V kolikor bi to govorili v številkah, bi lahko dejali zelo enostavno. Tekmovalo bo šestnajst moških in prav toliko žensk.

Vendar pa bi bilo dobro, da pogledamo poimensko, kdo vse bo zastopal našo državo na tako velikem tekmovanju kot je svetovno prvenstvo.

V moštveni moški ekipi bodo igrali: Željko HRBUD, Ištvan KORPA, Edo VECKO, Vojislav MARKOVIČ in Dragutin ŠURBEK.

V ženski moštveni ekipi pa bodo sodelovale: Cirila PIRC, Ilica JEČMENICA, Ružica ANIČ in Radmila STOJSIČ.

V tekmovanju posameznikov pa bodo pri moških tekmovali še: GAZIČ, STIPANČIČ, CARDAŠ, ROTH, TURINA, STENCELJ, OSMANAGIČ, TERAN, KERN in JAZVIČ. Za enajstega žal nisem mogel dobiti imena.

V tekmovanju posameznikov pa bodo pri ženskah tekmovali: LUČIČ, ROTH, RESLER, NIKOLIČ, KOKALJ, KRALJ, KRAJZER, ARSLANAGIČ, KURTOVIČ, PETRAČ, ZRIMEC in VUKOSAVLJEVA.

Sedaj se na Bledu pripravljajo samo člani moške in ženske ekipe, ki bo zastopala Jugoslavijo na svetovnem prvenstvu. Po vsej verjetnosti se bodo pripravljali do osmega ali celo do desetega aprila, potem pa se bodo preselili v Ljubljano.

KAJ MENIJO POSAMEZNI TEKMOVALCI?

CIRILA PIRC je mnenja, da so priprave kar v redu, čeprav so se šele dobro pričele. V kolikor bodo premagale Poljsko, bi se lahko plasirala na 8. mesto. Prav tako misli, da bo Japonska »pristala« na prvem mestu. Jugoslovanska ekipa igra v skupini s Poljsko, Grčijo in Dansko. Osebnostno pa bo po njenem mnenju zasedla enega izmed prvih šestnajst mest. Tu pa moram pripomniti, da bomo morale pošteno »prijeti«

Kdo bo naslednik Franka

Avtorica članka je znana španska književnica, antifrankistka Maria Tereza Leon, ki živi v emigraciji v Italiji.

POTRPLJENJE

Spanec je veseljak že iz zibelke. Resen postane šele pred smrtjo, pa še to ne vsak. Španci so se smejali vse leto 1964; smejali so se celo, ko so videli, kako po zidovih visijo plakati o praznovanju »25-letnice miru«. Čigav je ta mir in za koga? Španski satirični list si je dovolil celo malo besedno igro: priporočil je, da besedi mir in znanost (Paz in Tientia) izgovoriš počasi in tako dobiš novo besedo — patientia (potpljenje).

Da, to je bilo žalostnih 25 let, odkar je Franku s tujo pomočjo uspelo, da je obdržal zadnjo fašistično vlado v Evropi. Do tega pa je lahko prišlo le zato, ker mu je v zadnjem trenutku uspelo izdati Hitlerja in Mussolinija, ko je bil že prepričan, da je zmaga na strani zaveznikov. Pravzaprav se enakega orožja — izdaje — za zmago posluzijo veliki generali še danes.

KRŠČANSKI DEMOKRATI

Povsod po Španiji so se pričeli ljudje resno spraševati, kaj bo, ko bo Franko umrl? Problem nasledstva — čeprav Franko postaja pojem nesmrtnosti — je vendar v središču vseh dogajanj. Neki madridski list se je odločil, da objavi izjavo grofa de Montrica, španskega poslanika v Parizu, v kateri poudarja, da je problem nasledstva vendar treba rešiti. Takoj se je našlo nekaj generalov, ki so bili pripravljeni pomagati poslaniku. Intimno kosilo in pojasnila v zapadnih časopisih: po Frankovi smrti bodo zavladali krščanski demokrati.

Ali je to resnično? Najbrž je. Širijo se vesti, da je Frankova vlada postala utrujena. Nekdaj neukrotljivi general se stara. Grobost vojaka afriške legije odstopa prostor starčevski mehkonosti. Govori se da veliki deneral večkrat joka. Na zasedanjih vlade sedi odsotno in nervozno premika ustnice. Državne zadeve ga ne zanimajo več, čeprav še vedno podpisuje smrtno kazni. Kapitalisti, mladi ekonomisti, inteligenca in vsi, ki želijo, da bi šla Španija v korak z razvitimi državami skupnega tržišča, škrtajo z zobmi, ko gledajo ta preživeli ostanek preteklosti, ki pa jim še vedno ne pusti svobodno delati.

Oblasti vedno bolj odkrito priznavajo, da se opoziciji ne da zamašiti ust. Zato se je sestala v Madridu skupina generalov, ki so skušali vzpostaviti zvezo z opozicijo. Toda, v katerih rokah so ključi za rešitev iz težav? In, ali bo rešitev v duhu množice — demokratska?

STRAH PRED TEKMECI

Kaj se bo torej zgodilo v Španiji, ko se bo v časopisu pojavila vest, da je umrl general Franko? Kdo bo njegov naslednik? Kakor samoraslo drevo tudi on ne dopušča, da bi se ob njem razvili mladi. Vsakega tekmeca uniči. Pred mnogimi leti je prišel k Franku sin naslednika španskega prestola Juan Karlos. Pripravil naj bi ga za nasledstvo. Toda tega ni niti poskušal. Dopustil je celo, da se je okrepil njegov tekmec Karlos Hugo, ki je oženjen s holandsko princezo.

Kaj pa republika? Ta edini civiliziran način vlade pa ne ugaja mnogim Špancem, ker ni bilo v 25. letih narejeno ničesar drugega kot to, da se pozabi vsak spomin na republiko. Obtožili so jo, da je izzvala državljansko vojno, cerkev jo predstavlja kot nekaj, kar upropašča množice.

V atmosferi zmešnjav, ko se proučuje, kaj se bo zgodilo, ko bo izginil človek, ki postaja senca, se vsi vprašujejo, kaj bo z ljudstvom. Ali se bo morda našel nekdo, ki bo obdržal frankizem brez Franka? Morda general Munjos Grandes? Kaj pa bo, če se bo dvignilo ljudstvo?

Ječe so polne tistih, ki preglasno izražajo nezadovoljstvo nad današnjim stanjem.

NAJMIRNEJSI KRAJ

Turisti, ki prihajajo iz Španije so prepričani, da je dežela za Pireneji najmirnejši kraj na svetu in ni potrebov, največkrat sije sonce, dovolj je vina, tu se igra nogomet in gledajo bikoborbe. In vse je zelo poceni. Toda turisti pozabljajo, da je prav ta cenenost posledica nizkih plač, nizkega življenjskega standarda.

25 let je Španija že obsojena na mrtvilo zapornika. Trideset milijonov zapornikov na tem polotoku, utrujenih in poraženih borcev v državljanski vojni, bo moralo dolgo čakati, da bodo postali ponovno celota.

Hladno in temačno ni samo v burgojskih zaporih. Skoraj povsod najdeš študente, intelektualce, delavce, ki čakajo, da bodo obsojeni ali pa že vedo, kako drago bodo plačali odkrito mišljenje, kajti vsi niso enako potrpežljivo sprejeli teh 25 let miru.

Da, svodoba Španca se kupi za ceno molčanja, ostanes živ, če si nem, če boš hodil v cerkev in mirno delal... Njihovo življenje je polno trpljenja, preganjanj. Leta in leta so rodoljube mučili in ubijali. Strašni časi. Nekega dne se bo svobodno spregovorilo tudi o teh mučenjih in trpljenju. Takrat bomo spoznali ime neveste, ki je osemnajst let čakala na ženina; takrat bomo zvedeli za mater, ki je leta in leta iskala po zaporih sina, toda izmučena je umrla pred vrati nekega zapora...

ŠPANSKI IN POLITIKA

Pravijo, da Španci ne govorijo radi o politiki. Kateri Španci? Morda tisti, ki vedo o politiki le toliko, kolikor jim

dopušča cenzura. Ljudje odhajajo, zemlja pa ostaja zapuščenca, ker ni delovne sile. Toda, ali morda to zanima generala Franka? Saj je vendar v Madridu dovolj nočnih lokalov in povsod dobiš Coca Colo. Tisoče vasi ostaja praznih, ali pa so v vaseh le starci in žene. Toda, koga to zanima, saj prirejajo bikoborbe in igrajo nogomet? Tudi intelektualcev je vedno manj, saj je diploma največkrat samo za okras na posetnici, kajti ti ljudje so primorani, da se zaposlijo kot prodajalci ipd. Tega turisti ne vedo. Vidijo samo bučno veselost, vino, smeh in pesmi. Kako veselo se živi v Španiji!

Toda iz zaporov ječi glas pesnika:

To je moja dežela.

Zelim, da nad njo napravim krog, ki se bo razbil kot prekletstvo, kot grom.

Skoraj biblijske besede pesnika Antonia Perikasa je ilustriral veliki španski umetnik Agostino Ibarola. Ibarola nabira listke papirja, označuje jih s številkami, potem jih sestavlja kot otrok v igri. Riše s krvjo, v krču in trpljenju svojih prijateljev. Ko je bila odprta njegova razstava v Londonu, je v nekem listu pisalo: »Če bi živel veliki slikar Goya, bi bil tovariš Ibarola.«

Vse to se dogaja v Španiji. In prav zaradi tega lahko kritično ocenimo misel, da bo španski narod popolnoma mirno sprejel katero koli Frankovo nasledstvo.

Toda, čudež se mora zgoditi. To bo trenutek, ko se ne bomo več spraševali, kdo bo naslednik Franka, ko bo tlačeni narod izrekel zadnjo besedo.

Herojska Kalvarija

(ali pripoved o nevarnem vzponu na vrh Matterhorna)

Mrzlo ponedeljkovo jutro. Ura je pol sedmih. Pravkar bom končal svoje tretje bivakiranje. Krona ledenih sveč obdaja moj obraz. Mali termometer na vetrnem jopiču kaže petindvajset stopinj pod ničlo. Tudi to noč nisem zatisnil očesa. Spati v severni steni Matterhorna, kakšna utopija! Sedim na majhnem prostorčku, velikem komaj trideset centimetrov, ki ni poledenel, s hrbtom naslonjen na navpično steno. Noge svobodno binglajo v praznino. Dve debeli vrvi me držita ob steni, ena na prsih, druga na koljenih. Že več kot pol ure nervozno stiskam v rokah majhno žepno svetilko. Čakam, da bom odgovoril na Marijev svetlobni znak.

Se nekaj minut in zgodilo se bo! Ozračje se je zvedrilo. Vse okrog mene se kopije v mrzli lunini svetlobi, v dnu doline pa stožčasta senca Matterhorna potaplja v temino kraj, od koder bi me moral Mario poklicati. Samo na to še mislim: videti znak in takoj odgovoriti nanj. Trije navpični gibi, počasni in potem vse hitrejši. Tako mu bom povedal, da sem še vedno živ, da sem nekako prebil tudi to noč in da bom nadaljeval začeti vzpon. Še nikoli nisem občutil tako krute samote. Prijateljski žarek svetlobe, ki prihaja iz dna doline, dva tisoč metrov pod menoj, je edina človeška toplota, ki me bo spremljala tri dolge dni in noči.

Nenadoma, globoko pod menoj, komaj zaznavna svetloba! Šibkejša je, kot včeraj zjutraj: kot drobna, žareča iglična konica. Šibkejša postaja, ker sem jaz vedno više. Morda jo pa danes zadnjikrat vidim, si mislim. Morda bom že jutri z malo sreče dosegel vrh!

SEDEMDESET UR NA MEJI MOGOČEGA

Mario počasi oddaja znake. Štiri. Potem preneha. Končno! Potegnem roko iz spalne vreče in v istem ritmu odgovarjam. Videl me je. Njegovim znakom postajajo vse hitrejši. Pogosti, živahni, utripajoči. Zde se mi kot besede, na katere razvneto odgovarjam, kot da bi hotel razkričati svoje navdušenje in hvaležnost. Sedaj nisem več sam. Svita se: svežnji svetlobe in sence se prepletajo in rišejo svoje oblike in barve na vrhovih Valaisa. Porajajoči dan počasi redči lučke v Zermattu.

Zakaj vraga sem sploh tukaj, v srcu zime, sam, na neznani poti, okovani v led in polni smrtonosnih pasti?

Zakaj kljubujem tej strašni samoti? Morda sem prekoračil meje razuma in zato tako ošabno izzval svojo usodo. Preteklo poletje sem si dejal, da ne bom nikoli več poskušal nastavitvi prsi podobni preizkušnji! Zakaj vendar sem prelomil dano

besedo? Vsa ta vprašanja, ki se jim ne morem upreti, botrujejo mojemu zadnjemu naskoku na vrh. To so misli človeka v trenutku slabosti, človeka, ki se že sedemdeset ur sprehaja po najekstremnejših mejah mogočega, da bi uresničil svoj načrt. In ta načrt se imenuje Matterhorn, simbol alpinizma, to je šport, ki se je rodil na tej skalnati piramidi natančno pred sto leti. Danes pa hoče en sam človeček končati svojo kariero, da bi začrtal edino in poslednjo mogočo pot na najnevarnejši steni in tako počastil stoletnico osvojitve Matterhorna.

STIRISTO METROV SPUSTA V PRAZNO

Nerodno mi je bilo pripovedovati ljudem o svojem načrtu. Tako sem moral iskati svetovalce in spremljevalce med svojimi najboljšimi prijatelji. Galieni se je poškodoval v neki smučarski nesreči. Ostala sta mi Panei in Tassotti.

Desetega februarja letos smo odšli na pot. Vso pot sem imel natančno preračunano, zato se mi noben pre-

hod ni zdel nov. Bili smo srečni. Po treh dneh hudih naporov smo dosegli prvo točko v steni, previs, ki seka povprek vso severno steno. Pripravljala se je nevihta. Ko se po štiriindvajsetih urah nebo ni prav nič spremenilo in ni bilo nobenega upanja, da bi se neurje poleglo, se je naša veselost umaknila obupni žalosti.

Na večer trinajstega februarja je nevihta dosegla višek. Sneg je silil v šotor, veter ga je premetaval kot jadro. Sivi so popuščali drug za drugim, dokler niso nenadoma vsi popustili. Šotor je bil samo še cunjja, ki jo je stresal veter in katere smo se krčevito oklepali.

Naslednja noč je bila prav taka. Barometer, naša edina naprava, je padel še za petnajst milimetrov. Neurje torej še ni doseglo svojega maksimuma. Nič več nismo smeli izgubljati časa. Zarana se je, sredi strašne nevihte, pričel naš akrobatski umik: štiri sto metrov nazaj v prazno, in to le z dvema vrvema.

Panei in Tassotti sta se vrnila v Courmayeur: čas, ki

sta ga lahko posvetila vzponu, jima je potekel. Tako sem ostal sam v Zermattu, sam, z vročo željo, ki je plamtela bolj kot kdajkoli. V dveh dneh se je vreme zopet uredilo. Iz govoric, ki so mi prišle na uho, sem zvedel, da se nameravajo drugi spopasti s severno steno. Smem dopustiti, da mi vzamejo moje »pravice« do vzpona?

Čeprav sem še včeraj mislil, da sem nor, se mi je v tem trenutku zazdelo vse popolnoma logično in mogoče in — naslednje jutro sem se odpravil.

To je bil čuden odhod, ozračje je bilo napeto. Mnogo preveč se je govorilo o mojem prejšnjem neuspelem poskusu, ki pa je bil samo stvar slabega vremena. To pot sem moral oditi popolnoma neopaženo. Spremljali so me Daniel Pannatier, moj najboljši prijatelj iz Zermatta, Guido Tonella in Mario Biasi, ki mi je postal po najini očarljivi avanturi v Sibiriji pravi brat. Žena ni bila popolnoma prepričana o moji trdni odločitvi in je pričakovala, da se bom vrnil

v Zermattu. Moji trije prijatelji so me spremljali do nasprotni obale Schwarzee. Toda, ko se je bilo treba posloviti, mi je postalo težko. Še zadnjič sem jim hotel povedati nekaj veseljih besed, toda v grlu me je stiskalo. Zmogel sem le pridružen pozdrav. Počasi so odhajali, toda Mario se je, z ne vem kakšno pretvezo, zopet vrnil. Nad nama se je risal vedno mogočnejši Matterhorn. Tu pa se pričinja moja duhovna drama.

GORA SE MI ZDI KOT UGASEL SVET

Dve misli sta se borili v meni: vrniti se po sledovih obeh prijateljev, ker se mi je vzpon pokazal v vsej svoji težavnosti in nevarnosti ali dovoliti Mariju, da me je spremljal kolikor je bilo najdalj mogoče. Medtem ko sva se približevala zavetišču Hoernali, sva veliko govorila, samo da mi ni bilo treba misliti, da bom ravnokar ostal sam.

Pritrdil sem si dereze in stopil na ledenik. Nisem imel dovolj poguma, da bi se vrnil. Omamljen od tišine in ginjenosti sem spešil korak. Nikjer sunka vetra, glasu padajočega kamenja, nobenega hrupa iz doline. Gora se mi je zdela kot ugasel svet.

Kot avtomat sem napredoval proti podnožju stene. Tu in tam sem v snegu našel sledove svojega prejšnjega poskusa. Nič nisem čutil, ko sem jih gledal. Postal sem apatičen. Noč me je presenetila, ko sem iskal primeren prostor na ledeniku za namestitev spalne vreče. Mislim sem: če bo jutri zopet slabo vreme, bom imel vsaj pretvezo, da se vrnem in zapustim ta prekleti kraj. Veliko dela me je še čakalo, preden sem lahko legel. Še prej pa so se nenadoma na dnu doline prižgale luči: Zermatt! Nisem mogel odtrgati oči od temne sence, ki je nemo pripovedovala o brezkončni steni nad menoj.

Zarana je mrz postal neznošen. Ko bi se moral premakniti in napraviti prve korake, sem za trenutek pomislil, katero smer naj ubrem: proti vrhu ali proti Zermattu? Odločil sem se za steno, čeprav mi je manjkalo poguma. Še nikoli nisem doživel podobne stvari. Ko sem zabil prvi klin, sem odprl nahrbtnik in našel košček tjulenjeve kože, ki sem jo rabil za smuči.

Zdi se mi, da se »Zizi« smehlja mojemu odkritju. »Zizi« je majhen medvedek — lutkica, ki mi jo je podaril Pannatierov sinček. Morda mi bo prinesla srečo, saj jo prav zato nosim s seboj, pritrjeno na nahrbtnik.

Počasi napredujem, delo me zaposluje. To je pravo duševno osvobođenje.

Tonči Jalen
(Konec prihodnjic)

Prvi korak v samoto, Bonatti odhaja iz zavetišča Hoernali

Pretekli teden je odpotovala v domovino zadnja skupina nizozemskih turistov, ki so v skupinah preživeli tri mesece na snegu na Gorenjskem, predvsem v Kranjski gori. Imel sem priložnost skupaj z njimi preživeti precej uric na snegu in v družbi. Veliko smo o vsem govorili, predvsem o razvoju našega zimskega turizma. Zato sem se odločil posredovati naši javnosti nekaj misli, ki naj bi pomagale dopolniti tiste vrzeli, ki jih tuji preveč, mi pa premalo vidimo. Nizozemska je mala, a visoko razvita dežela zahodne Evrope.

Solarji jo poznajo kot najbolj gosto naseljeno deželo, katere prebivalci so s svojo marljivostjo in upornostjo velik del plodne zemlje iztргali bučnim morskim valovom; deželo, ki ima najvišji hektarski donos in razvito živinorejo. Elektroindustrija je bila že pred vojno na svetovni ravni. Dežela je v vojni delila podobno usodo kakor mi.

Mnogi prebivalci ravninske Nizozemske so se odločili preživeti dopust v gorah. Najbolj poznajo turistične centre Francije, Švice, Avstrije, Italije in Nemčije in ko so le-

Se malo in že se bodo spi stili po strmini

Nizozemci v Kranjski gori

tos odhajali v Jugoslavijo, je bilo to za njih pač nekaj novega in posebnega. Večina je bila pri nas prvič, nekateri pa že drugič. Na moja vprašanja, kaj jih je privleklo k nam, jih je precej odgovorilo, da predvsem želijo doživeti nekaj novega, zanimivega, nekaj drugačnega kot so navajeni v visoko razvitih alpskih državah. Mnogi so bili pri tem sicer razočarani, večina pa se jih je vračala zadovoljnih in zagorelih obrazov z odgovorom, da znova pridejo. Kot poznam te ljudi, menim, da bodo znova prišli, mi pa se bomo morali potruditi, da jim nudimo še več in prislunemo njihovim željam in pripombam.

Sistem vzpenjač v Kranjski gori je že precej izpopolnjen in kolektiv si prizadeva, da bi delo teklo brez zastojev. Vendar pa gost ne more razumeti, zakaj »Metalka« ne more v pravem času preskrbeti materiala za novo vlečnico, ki je začela obratovati ob koncu zimske sezone. Težko mi je bilo, ko sem slišal, »da v Jugoslaviji ne rabijo denarja«. Pojasnila, da ni pravočasno materiala, ne razumejo, ker tega problema pač ne poznajo.

Ali v Jugoslaviji ljudje ne pijejo mleka? Malce čudno vprašanje za gosta iz dežele, ki slovi po kravah mlekaricah. Vprašanje pa je bilo kmalu pojasnjeno. Gosti so obiskali vse trgovine in prodajalne v Kranjski gori in pač nikjer niso videli, da mleko prodajajo. Tu sem torej zlahka prišel iz zagate. Prav prijetno mi je bilo, ko je neki gost ugotovil, da se ljudje po oblekah niti ne razlikujejo z

onimi iz sosednje Avstrije. Gost je namreč preživel prejšnje počitnice na Koroškem, v Kranjski gori pa je res videl v »redu oblečene« Jugoslovane.

Kaj pa gostinstvo? Priznam, da je to precej pereče vprašanje. O tem je bilo že toliko napisanega, predvsem kritik in žal sem sam slišal veliko podobnih pripomb. Predvsem odnos do tujcev ni bil vedno na mestu in včasih sem imel nehote sam občutek, da so prišli gostje zaradi personala in ne obratno. O počasni postrežbi so naši časopisi že pisali, vendar so se gostje ponekod znašli in šli na primer po pijačo čez cesto. Ko so se tega navadili,

natakarjem niti zamerili niso več. Huje pa je, če gost zaradi raztrgane in zavihane preproge telebne sredi hotela! In videl sem, da so kljub intervenciji gosta preprogo popravili šele čez 14 dni. Neki gost mi je tudi zaupal, da ni bila soba pospravljena, kakor bi morala biti. Ko je plačal 500 din napitnine, je bila šele urejena in očiščena. Morda sicer le osamljen primer, pa vendar. S hrano so bili v glavnem zelo zadovoljni, raje so rekli, da jo je bilo preveč, kakor premalo. Morda so hoteli premalo prislunili posebnim željam. To sklepam zaradi tega, ker niso na primer mogli prehvaliti odlično pripravljene večera v »Špi-

ku« v Martuljku, kjer so jim postregli z ražnjiči in čevapčiči, ali pa gorenjsko klobaso v zaski na Voglu. Nekateri gostje so pospravili tudi več porcij. Iz pogovora sem razvidel, da na primer jedo dunajski zrezek doma in da bi prav radi jedli naše domače jedi. Nizozemci, ki so obiskali Ljubljano, so se največ ustavljali v Domu, zadovoljni so bili v Slonu in v Šestici in nekaterih prodajalnah v Ljubljani. Ljubljana je lepo mesto in prav žal jim je bilo, da so organizatorji prirejali na primer izlet v Trbiž (Italijo) namesto v našo metropolo.

Kranjska gora s svojo okolico je za večino ostala v ne- pozabnem spominu. Predvsem tu ni hrupa, povsod so prijazni ljudje in lepote zime. To so stvari, ki bodo znova privabile goste, da preživijo svoj zimski oddih pri nas. Morda so v začetku imeli težave zaradi smučí. Večina jih je želela dobiti na posodo. V veliki stiski okoli novega leta jih je nekaj ostalo na cedilu, kljub temu da so jim smučke bile obljubljene. Ta napaka je našemu turizmu prizadejala sicer nekaj škode, ker je nekaj smučí poslej izposojala samo nizozemska potovalna agencija. Vendar so se hoteli kmalu znašli in nabavili nekaj smučí, tako da je bil ta neljubi dogodek kmalu pozabljen. Prav tako so izboljšali prevoz gostov med Kranjsko goro in sosednjimi hoteli.

In družabno življenje? Bar v Prisanku je bil vedno poln gostov, čeprav program ni bil vedno na višini. Turistič-

no društvo pa je organiziralo razne prireditve in za vsako skupino tudi propagandno predavanje z barvnimi diapozitivi. Nekoliko pa je postalo dolgočasno v času daljšega obdobja slabega vremena.

Kar se izbire pijač tiče ni bilo v splošnem pripomb. Jugoslovanska vina so v splošnem pohvalili, tako v ceni in v kvaliteti. Ugotovili pa so, da Jugoslovani precej pijejo in to žal tudi mladina.

Od izletov, ki so jih organizatorji preskrbeli, je bil najlepši na Vogel. Čeprav je turistični center šele v izgradnji, niso mogli prehvaliti izrednih lepote tega visokogorskega smučarskega središča. Nekateri so izrazili željo, da bi vseh 14 dni preživeli prav tu. Le pot do tja in nazaj je bila nekoliko predolga, v glavnem zaradi slabe ceste.

Naš zimski turizem je zoral trdo ledino. Smo na začetku in zato imamo tudi težave. To je popolnoma razumljivo. Pri tem pa pokažimo nekaj več dobre volje in to tam, kjer moramo gostu pokazati, da smo mi zaradi njege, potem bo del naših težav tudi gost razumel, sicer ga ne bo več. Drugo nič manj važno dejstvo je, da v tujsko prometnih krajih bolj kot kjerkoli potrebujemo izobražen kader, ki pa naj bo za svoje delo tudi ustrezno stimuliran. In prav v tem zadnjem tiči zajec, ki ga je treba najti. Vseeno pa, ledina je zorana in to ne slabo, če se je velik del Nizozemcev izrazil, da se prihodnje leto vrne, zato moramo z začetim nadaljevati.

Rado Kočevar,

Zičnica v Kranjski gori

Ko bodo v prihodnjem tednu ali čez štirinajst dni pri nas na sporedu PTIČI, se bo marsikdo upravičeno spraševal

KAJ JE Z VAMI?

Njegovo zadnje delo, Ptiči, so namreč nevedni njegovega podpisa, po vsem, kar nam je pokazal v svojih najboljših dneh. Z »DVORIŠČNIM OKNOM, KLICI M ZA UMOR, VRTOGLAVICO in PSYHO« si je ustvaril sloves velikega kralja groze, pri katerem je vse sumljivo in nedolžno na koncu, ker je krivo tisto, kar je vseskozi nedolžno — tu se izrek še ne konča, ker je nujno dodati — kar pa sploh ni bistveno, saj je strah (gledalcev seveda) povsem drugje: v akciji. Ako

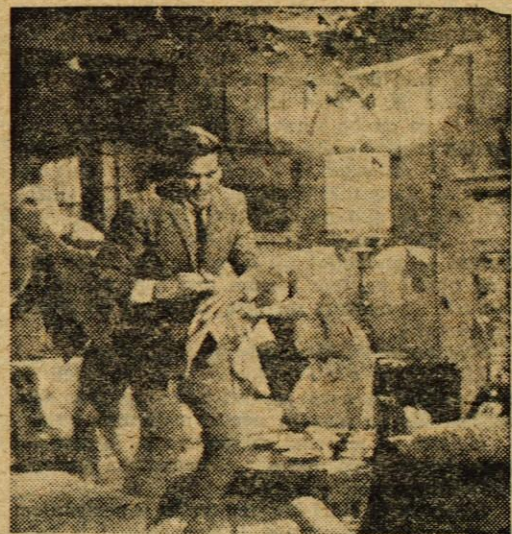

Hitchcock je v filmu predstavil svetu novo igralko Tipp Hedren

k temu prištejemo mojstrstvo pri vodenju kamere, izredne montažne sposobnosti in avtoportrete v posameznih (VSEH) filmih, potem nam je potreben samo še dober gledalec — pa imamo Hitchcocka. In pri njegovih filmih so bili do sedaj večinoma dobri vsi, ker se je debeli možak z resno nasmejanim obrazom poigraval z vsemi, vse je spravljal na rob živčne napetosti, ki jo je sprostil v sunku groze. To je običajno ponavljal skozi zgodbo, ki je tako rasla, dobivala ritem in lastno življenje. In filmi so bili res dobri in gledalec je dobil za svojo vstopnico res dobro mero strahu in groze.

Tako Hitchcock kot mojster. Ima pa tudi nekaj spačkov ali boljše grehov, ki gledalca zbegajo edinole v njegovem pojmovanju Hitchcock — kvaliteta. Eden teh je Sever-severozapad z nemogočo barvno tehniko pokrajine in scene nasploh, razvlečeno zgodbo in premalo resnosti pri ustvarjanju. Nastal je spaček, ki pa ga kot takega nihče ni obsodil — vsak je pač zmotljiv. In PTIČI SO KONEC KONCEV TUDI SPACEK.

Hitchcock je s Psycho vzbudil največjo možno pozornost, saj to je bil thriller v najčistejši obliki, s čudovito zasnovano zgradbo zgodbe, ki raste neprisljano in samo po sebi umetno. Z montažo izredno kratkih kadrov je ustvaril bisere sedme umetnosti — strahotne, vendar do bolečine prepričljive sekvence umora, skrajnega obrata itd. Imel je izvrstno igralsko ekipo. In naredil je res dober film, da bi lahko z vsem možnim hrupom in reklamo za PTIČE pokazal tudi drugo stran svoje medalje — nezmožnost ustvarjanja in pasivnost pri formiranju likov — postal je portretist, ki se starčevsko izživlja v

Prizor iz Hitchcockovega filma Ptiči

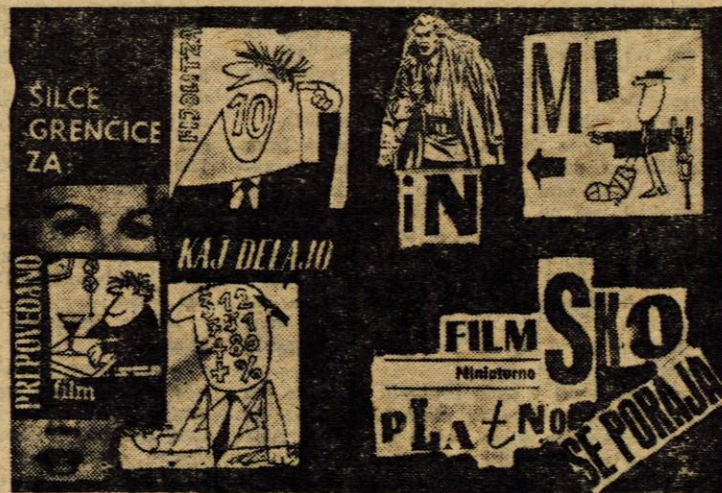
portretih svoje nove zvezde in v kičasto posneti pokrajini. Nisem si še popolnoma na jasnem, kaj s tem hoče oziroma ali je res tako do konca brez okusa za krajine. Njegove so namreč tako polne neke lepljivo umazano-sijoče ameriške osladnosti, da postanejo naravnost neprebavljive. In s tem gledalca pravi neprijetno zadene — namesto groze in napetosti nudi razvlečenost in tako izmalničeno pokrajino, da z realnostjo nima nobene zveze — film postane neotipljiv, obvisi v zraku in je v njem končno vse mogoče — pa tudi ptiči, ki napadajo. Konec koncev je vse preveč znano in človek samo še čaka srečnega konca, ki se končno tudi napove. To so morda tiste grobe — osnovne napake. Vendar Ptičem primanjkuje še marsikaj, predvsem pa tisti tipični hitchcockovski šarm in uglajenost pripovedovanja, ki njegove filme dvigajo na stopnjo posebnega in predvsem kvalitetnega.

Ko toliko manjka — kaj potemtakem pri Ptičih še ostane? Dosti vsekakor ne. Dobra zgodba, ki je pravi sen za uprizoritev v thrillerški obliki, lepi glavni igralci, tekoča povezava dogajanja — vendar brez vsakršnih posebnih kvalitiet in končno tudi nekaj groze. Res pa je, to moram odkrito priznati, da se tudi v Ptičih na nekaterih delih začuti pravi Hitchcock, saj je ustvaril nekaj svojih čudovitih sekvenc — predvsem in samo sekvence groze. Čudno, kako da je prijazni in malce predebelušni mož, ki se v vsakem svojem filmu pojavi, tako do skrajnosti dognan, kadar hoče s svojimi deli vzbuditi v človeku strah, ki seže do kosti in mozga. V Ptičih je namreč vključ vsemu za normalne gledalce še vedno dovolj groze in ako bodo filmu verjeli, (kar je ob tako kičasti sceni skoro nemogoče), bo zanje film prav tako velik in dober, kot Psycho ali Dvoriščno okno. Tako pa nam od veliko kvalitetne reklame bolj malo ostane — morda je med vsem najbolj pomembno, da je čudovita dresura ptičev zaenkrat še skrivnost, da to vsi na veliko objavljajo in vprašujejo: kdo je dresiral ptiče? In kakor tolikokrat pri filmu, se tudi tu kolo zgodovine vrti s čudovito natančnostjo. Nekateri filmi so slavni zaradi nekaterih tehničnih izboljšav ali prednosti, zaradi velikih umefnih mest ali množice statistov. Pri tem je že malenkost potrebna, da film s svojimi umetniškimi hotenji zatone za pompom tehnike ali kake posebnosti. In danes pri Ptičih niso tako važne kvalitete in predvsem nekalitete, marveč vprašanje: kdo je dresiral ptiče? Hudiča, naj jih dresira kdorkoli že hoče, naj Hitchcock pove njegovo ime ali ne — to pri filmu, ko ga gledamo ni več važno. In ljudje po svetu v svoji zvitosti — pojem kvalitete je težko in vroče kritizirati — raje pišejo o takih neumnostih in delajo reklamo, namesto da bi pogledali resnici v oči. V tem filmu je Hitchcock sicer prikazal nekaj svojega znanja, vendar je zdrknil pod običajno raven svoje visoko dovršene umetnosti strahu.

Da pa ne boste bralci preveč demoralizirani in bi lahko film celo spregledali, naj vam v tolažbo povem, da je Hitchcock preveč slavno ime, da je prevečkrat pokazal resnično ustvarjalne kvalitete, da bi lahko taki spodrsrljaji prišli na platno brez komentarja. Mislim, da o filmu nisem nič povedal in edino to me veseli — zopet boste lahko sami ugibali. Ptičev pa nikakor ne zamudite — vredni so ogleda.

Jože Pogačnik

FILMI

Tokrat bomo v Centru, kakor običajno videli ameriški barvni CS film brez posebnih kvalitiet in z obilo ženske problematike — DŽUNGLO LEPTIC. Film ne bo predstavljal posebnega dogodka, razen dolgega vztrajanja na filmskem platnu kina Storžič. V Centru se bo spored dovolj kvalitetno premaknil, in sicer bodo predvajali ameriški barvni CS film PAST ZA STARŠE, ki vključ svoj: zasnovi doseže z dogajanjem in fabulo dovolj kvalitete, tako da ga priporočamo, saj je po dolgem času prišla na spored dovolj solidna komedija. V Storžiču bo Džungli leptic konkuriral izredno dober japonski film HIROŠIMA, ŽALOST MOJA, ki je nastal po slovitim francoskem uspehu Alaina Resnaisa Hirošima, ljubezen moja. Japonski film sicer zaostaja za poetiko francoskega, vendar je nastal s povsem drugačnih stališč in ima tudi druga ustvarjalna hotenja, tako da je razlika med njima tolika, da je primerjava in vzporejanje nemogoče.

Hirošima, žalost moja, je film, ki obravnava predvsem problem Japoncev po eksploziji in to s stališča žrtev, ki so eksploziji sledile. Film je pretresljiv dokument norosti našega časa in hkrati opozorilo na vse večje nevarnosti atomske vojne. Ob tem velja omeniti, da se film tako kot vsi kvalitetnejši na sporedu ne pojavlja prepogosto, marveč igra v Storžiču samo v torek in sredo ob 18. uri, poleg redne premiere. Posebnih repriznih filmov za prihodnji teden ni, vendar je izbira kljub vsemu dovolj pestra, filmi pa dovolj kvalitetni, tako da se je program napram prejšnjemu tednu kvalitetno dvignil.

Filmsko gledališče pa nam bo v tem tednu predstavilo Begunca — angleški film, ki ga je režiral Alfred Hitchcock. Film, z obilo akcije in dovolj bogato vsebino, je eden prvencev, vendar za vsakega poznavalca Hitchcockovih filmov dogodek, ki ga ne velja prepustiti naključju. Obisk priporočamo!

Ko je pričel do polovice, je opazil, kako se je pod njegovim korakom udala stopnica in nasmehnil se je. Vedel je, da je bila to pnevmatična naprava, ki je vžgala svarilno svetilko v Meistrovi sobi. Premišljeval je, s kom zdaj sedi Meister v svoji sobi in če ga bo spravil v zadrego, ko bo brez predhodnega signala stopil v sobo. Slišal je glavo: Meistrovega in Mary Lenleyeve. Nagubal je čelo. Mary tu? Misli je, da ni več v službi. Pritisnil je uho na opaž in prisluškoval.

»...ljuba moja,« je dejal Meister. »To je prekrasno — čudovito! Ko človek gleda, kako hite vaši prstki po tem starem pisalnem stroju, se mu zdi, da opazuje metulja, ki frfota od cvetke do cvetke.«

»Ne budalite, Maurice!« je rekla Mary.

Meister je sedel h klavirju in zadoneli so mehki akordi, nato je skrivnostni prišlec spet zaslišal Maryn glas in nemir majhnega boja.

Meister jo je prijel za ramena in jo pritisnil nase, ko je, zroč mimo nje, nenadoma zagledal roko, ki je molela iz opaža.

Samo to je videl Meister ter že v naslednjem trenutku s prestrašenim krikom zbežal iz sobe in Mary je ostala sama. Vsa trda od strahu je obstala na mestu. Roka se je iztezala dlje in dlje. Potem se je odprl opaž in mlad moški je stopil v sobo.

»Johnny!«

V naslednjem trenutku je Mary ihtle ležala v bratovih rokah.

30

Bil je Johnny Lenley.

»Dragec, zakaj mi pa nisi sporočil, da se boš vrnil...? Saj je to čudovito presenečenje! Se

se vede pravi pravcati poklicni tovariš, na, zdaj pa še brez sramu prizna, da je rešil življenje enemu njegovih največjih sovražnikov.

Deklica je položila roke na rame svojega brata in njene resne oči so se vprašujoče ozirale v njegov obraz. »Kajne, da si enkrat za vselej sklenil s tem strašnim življenjem? Sla bova nekam ven iz Londona. Z Maurice sem že govorila o tem. Obljubil mi je svojo pomoč, da te spravi na pravo pot. Johnny, nikoli bi ne prejel tako hude kazni, če bi se ravnal po njegovem nasvetu.«

Johnny Lenley se je ugriznil v ustnice. »Ali ti je to rekel Meister?« je vprašal tiho. »Mary, ali ljubiš Mauricea?« Vzravala se je, on pa je njen odpor in nejevoljo imel za zadrego.

»Ali ga ljubiš?«

»Vedno je bil dober z menoj,« je dejala mirno in se trudila, da bi se lahko domislila kake dobre Meistrove lastnosti.

»To razumem, dušica,« je prikimal, »vprašam se le, kako je bil dober?« Ko je videl, kako jo boli, jo je prijel za ramena in rahlo stresel. Njegov strogi obraz se je razlezel v nežen smehljaj in iz njegovih oči je spet zasijala skrb ljubečega brata, ki ga je imela tako rada.

»Eno je, kot pribito — pri Meistru ne boš več delala.«

»Potem moram pa pohiteti z delom,« se je zasmejala, vendar je nekaj trepetalo v njej. »Toda Johnny, ko boš govoril z Meistrom, ne smeš biti nepotrpežljiv! Upam, da se kmalu vrne, prestrašil si ga s svojim nenadnim prihodom.«

Gledal jo je, ko je spet stopila k pisalnemu stroju. Nato je zagledal Hackitta in mu pokimal.

»Maurice, rad bi govoril z vami.« Pomenljivo je pogledal sestro, ki je vstala in odšla iz sobe. »Kako to, da so vas odpustili?« je vprašal Meister in si natočil iz pripravljene steklenice. »Odpustili so mi ostanek kazni,« je kratko omenil Johnny. »Misli sem, da ste o tem kaj brali v časopisih.«

Pravnik je namrščil čelo. »Oh, gotovo ste bili vi tisti korenjak, ki je direktorju rešil življenje? Spominjam sem, da sem bral o tem — pogumen fant!«

Trudil se je, da bi obvladal položaj. Že večkrat se je zgodilo, da je prišel kdo v njegovo pisarno in kričal ter razgrajal, tudi grozili so mu že, vendar ga to nikoli ni vrglo iz tira.

»Zakaj ste dovoljevali, da Mary še vedno dela za vas?«

»Hm, ker si ne morem privoščiti, da bi igral dobrotljivega mecena, ljubi moj dečko,« je odvrnil Meister.

»Izročil sem vam skoro petsto funtov — Lenleyev glas je bil še vedno resen in nepomirljiv — izkupiček iz mojih prvih tatvin.«

»Saj smo vas pa tudi dobro zagovarjali.«

»Honorar za to mi je znan,« je dejal hladno Lenley. »Po odbitku honorarja je ostalo še skoro petsto funtov. Zakaj ji niste priboljška izplačali?«

»Kaj menite, Lenley, da bi sprejela ta denar, če bi ji povedal, od kod izvira?«

»Tako? Kdo pa pravi, da bi ji morali povedati? Velik svetohlinec ste, Maurice Meister!«

Pravnik je zopet sedel na stol, s katerega je bil vstal, prižgal si je cigareto in ni spregovoril, dokler ni vžgalica dogorela prav do prstov.

27

Čarovnik

danes zjutraj sem ti pisala!« Držal jo je objeto v iztegnjenih rokah in ji gledal v obraz.

»Mary, kaj počneš v Meistrovi psiarni?« je vprašal mirno. Nekaj v njegovem glasu jo je pretrpelo.

»Delam zanj. Saj si vendar vedel, Johnny, ...saj si vedel že preden si odšel... da delam.« Pogladila ga je po licu. »Kako čudovito je, da te spet vidim! Čudovito! Daj, naj se te nagledam! Ubogi fant, hude čase si moral prestati, kajne?«

Opazujočemu in prisluškujočemu Samu Hackittu, ki je neslišno vstopil in bil sam ginjen, se je zdelo to vprašanje popolnoma odveč.

»Saj ni bilo niti tako hudo, kot bi lahko bilo,« je odvrnil Johnny brezskrbno, potem pa dostavil: »Zakaj si šla spet delat? Meistru sem dal denar zate in mu povedal, da nočem, da bi delala. To je bilo zadnje, kar sem mu povedal v »Old Bailey.«

Hackitt je nestrčno tlesnil z jezikom. »Meistru ste dali denar? Ali ste znoreli?« je šepnil. Toda Lenley ni slišal.

»Ali ti ni dal tega priboljška?« Na obrazu se mu je videlo, kako kipi v njem.

»Ne, Johnny, nič mi ni dal... saj nisem niti vedela, da bi morala dobiti kak priboljšek.«

Brat je pokimal. »Zdaj razumem,« je dejal.

»Saj se ne jeziš name, Johnny, kaj ne?« Proseče je upirala vanj svoje solzne oči. »Saj še niti misliti ne morem, da si res tu. Mislija sem, da te še dolgo ne bo.«

»Odpustili so mi kazni,« je pojasnil Lenley. »Napol blazen kaznjenc je napadel direktorjevega namestnika in jaz sem ga rešil, da ga ni pobil na tla. Na kako olajšavo tedaj sploh nisem pomislil, kasneje sem upal, da mi bodo morda črtali nekaj dni. Včeraj pa me je poklical k sebi ravnatelj in mi sporočil, da mi je kazni zbrisana in da sem izpuščen pogojno za dobo še neprestane kazni.«

Obraz Mr. Hackitta se je spačil v obupu. Johnny Lenley se že itak ni nikoli vedel kot

»Sam, kaj se godi tu?«

Sam je zmignil z rameni. »Jaz sem tu šele nekaj dni. Vi ste svetovljan, Johnny. Ali ste že kdaj videli, da bi tiger lepo ravnal z zajčkom? Več ne vem.«

Lenley je pokimal. »Aha, tako je torej to?«

Ko je prišel iz zavora, je bila njegova prva pot k Meistru, da bi uredil stare dolgove in zaključil to nedonosno zvezo. Sklenil je, da ga nato ne bo videl več ne London, ne umazana Flannels-Lane. Odločil se je, da si bo našel delovno torišče, kjer mu ne bo treba delati pod večnim nadzorstvom oblasti in kjer bo nekega dne lahko našel mir in spokojnost. Stal je pri vratih, ko je govoril s Hackittom. Prav nič ni bil v dvomih, kje in kako bi se nekega dne končala Meistrova prijaznost.

V tem je stopil v sobo pravnik. Njegove oči so videle samo deklico za pisalnim strojem in njene spretnosti, ki so begali po tipkah. Stopil je k nji in ji položil roke na rame.

»Ljuba moja, oprostite mi! Strašno sem razburjen in si dočihšljaj najboljši nemogoče stvari!« Maurice!

Pravnik se je naglo obrnil in njegov obraz je naglo spreminjal barvo.

»Vi? Zunaj?« je vzkliknil hripavo. »Misli sem...«

Johnny Lenley se je zaničljivo smehljajal. »Dve leti prezgodaj, ne? Žal mi je, da vas moram razočarati, vendar se še gode čudeži, celo v zaporih, in jaz sem eden teh čudežev.«

Meister se je z vso silo obvladal in spet postal ljubezniv kot navadno.

»Ljubi moj dečko,« — iztegnil je proti njemu svojo tresočo se roko, toda zdelo se je, da je Lenley ne vidi — »ali nočete sesti? Saj to je čudovit dogodek! Torej ste bili vi za opažem? Hackitt, dajte Mr. Lenleyu pijačo, našli jo boste v stenski omari... to je mazilo za bolne oči!« Hackitt mu je ponudil pijačo, toda Lenley se ni zmenil zanjo.

»Johnny, pogovoriva se pametno! Glejte, skrbel sem za vas, rad vas imam in sem se vedno zanimal za vas in vso vašo rodbino. Mnenja sem bil, da mora biti dekle, ki živi samo in brez dela, nesrečno. Mislija sem, da bi storil vam in njej večjo uslugo, če bi ji dal delo, da bi zaposlil njenega duha — to vam mora biti vendar jasno, ne? Moja čustva do dekleta so čisto očetovska.«

Pogledal je v Johnnyjeve izzivalne oči in povesil pogled. »Pazite, da boste v prihodnje, kadar boste govorili z njo, držali svoje očetovske parklje ob sebi!« Besede so še vedno zvenele kot jeklo.

»Toda, ljubi moj dečko!« je skušal ugovarjati Meister.

»Dobro me poslušajte!« je nadaljeval Lenley. »Že precej dolgo vas poznam in tudi precej natančno, tako glede vašega dobrega glasu kakor tudi osebno. Natančno vem, kaj tiči za temi vašimi očetovskimi čustvi. Če se je pripetilo kaj takega kot pri Gwendi Milton, vam povem, da bom nastopil pot ob devetih zjutraj.«

Meister je sunkoma dvignil glavo. »Eh!« se mu je iztrgalo iz hripavega grla.

»Iz zavora pod vešala!« je nadaljeval Lenley. »In lahkega srca bom stopil na pogrezljiva vrata. Saj me razumete?«

31

Pravnik je počasi vstal. Maurice Meister je bil vse drugo, samo ne strahopetec, kadar se je bližala nevarnost. V njegovem temnem življenju je bilo že nešteto kaj neugodnih prilik, iz katerih so ga rešili drznost, odločnost in pogum.

»Tak, pot ob devetih zjutraj bi nastopili?« je dejal s porogljivim posmehom. »To ste kar lepo povedali. Vendar ne zaradi mene. Poročilo o tem bom jaz prebral zvečer v postelji!«

* Ura, ob kateri opravi svoje posle krvnik v Londonu, pri morilcih, obsojenih na vešala.

RADIJSKI SPORED

VELJA OD 27. MARCA DO 2. APRILA 1965

Poročila poslušajte vsak dan ob 5.15, 6., 7., 8., 10., 12., 13., 15., 17., 22., 23. in 24. uri ter radijski dnevnik ob 19.30. — Ob nedeljah pa ob 6.05, 7., 9., 12., 13., 15., 17., 22., 23. in 24. uri ter radijski dnevnik ob 19.30.

SOBOTA — 27. marca

8.05 Pesmi jugoslovanskih Rusinov — 8.25 Zabavne melodije — 8.55 Radijska šola za nižjo stopnjo — 9.25 Mladi glasbeniki glasbene šole iz Celja — 9.45 Četrta ure s pevcem Dušanom Jakšičem — 10.15 Glasbeni sejem — 11.00 Nimaš prednosti — 12.05 Kmetijski nasveti — 12.15 Domače viže in napevi — 12.30 Naše stare mojstre izvajajo današnji umetniki — 13.30 Priporočajo vam — 14.05 Rdeči mak — baletna suita — 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 15.30 Tekmovanje jugoslovanskih zborov ob proslavi — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Gremo v kino — 17.35 Pesmi in plesi jugoslovanskih narodov — 18.00 Aktualnosti doma in v svetu — 18.15 Pri Szekeleyskih predcih — odlomki iz opere — 18.45 S knjižnega trga — 19.05 Glasbene razglednice — 20.00 V soboto zvečer — 21.00 Zaplešite z nami — 22.10 Oddaja za naše izseljence — 23.05 Za prijeten konec tedna

NEDELJA — 28. marca

6.00 Dobro jutro — 6.30 Napotki za turiste — 7.40 Pogovor s poslušalci — 8.00 Veseli tobogan — 9.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — I. — 10.00 Se pomnite, tovariši — 10.30 Pesmi borbe in dela — 10.40 Nedeljski koncert lahke glasbe — 11.40 Nedeljska reportaža — 12.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — II. — 13.30 Za našo vas — 13.50 Pred domačo hišo — 14.00 V svetu opernih melodij — 15.05 Športno popoldne — 17.30 Radijska igra — 18.34 Glasba iz Skandinavije in Španije — 19.05 Glasbene razglednice — 20.00 Naš nedeljski sestanek — 21.00 Glasba ne pozna meja — 21.30 Iz slovenske simfonične glasbe — 22.10 V plesnem ritmu z orkestrom Francis Bay in Max Greger — 23.05 Od Osterca do Ramova

PONEDELJEK — 29. marca

8.05 Jutranji zabavni zvoki — 8.55 Za mlade radovedneže — 9.10 Zaplešimo in zapojmo — 9.25 Iz narodne zakladnice — 9.45 Igrajo vam tuje pihalne godbe — 10.15 Pisar orkestralni intermezzo — 10.35 Naš podlistek — 10.55 Glasbena medigra — 11.00 Nimaš prednosti — 12.05 Kmetijski nasveti — 12.15 Čez hrib in dol — 12.30 Violinist Edvard Grač v našem studiu in na ploščah — 13.30 Priporočajo vam — 14.05 S poti po domovini — 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 15.30 Zborov-

ske skladbe Adolfa Gröhminga in Antona Nageleta — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Iz opernega sveta — 18.00 Aktualnosti doma in v svetu — 18.15 Zvočni razgledi — 18.45 Pota sodobne medicine — 19.05 Glasbene razglednice — 20.00 Izbrali smo za vas — 20.25 Koncert Bamberških simfonikov — 22.10 S popevkami po svetu — 23.05 Literarni nokturmo — 23.15 Jazz orkestri vam igrajo

TOREK — 30. marca

8.05 Kvintet bratov Avsenik — 8.25 Od melodije do melodije — 8.55 Radijska šola za srednjo stopnjo — 9.25 Finale I. dejanja opere Sevilijski brivec — 9.45 Četrta ure z orkestrom Helmuth Zacharias — 10.15 Glasbeni sejem — 11.00 Nimaš prednosti — 12.05 Kmetijski nasveti — 12.15 Narodne ob spremljavi harmonike — 12.30 Iz koncertov in simfonij — 13.30 Priporočajo vam — 14.05 Radijska šola za višjo stopnjo — 14.35 Pet minut za novo pesmico — 15.30 V torek na svidenje — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Koncert po željah poslušalcev — 18.00 Aktualnosti doma in v svetu — 18.15 Pol ure s plesnim orkestrom RTV Ljubljana — 18.45 Na mednarodnih križpotjih — 19.05 Glasbene razglednice — 20.00 Majhen recital pianistke Manje Jemčeve-Malusove — 20.20 Radijska igra — 21.20 Serenadni večer — 22.10 Majhen zvočni mozaik — 23.05 Nočni koncert

SREDA — 31. marca

8.05 Glasbena matineja — 8.55 Pisan svet pravljic in zgodb — 9.10 Tenorist Gašper Dermota poje slovenske narodne — 9.45 Iz glasbe za soliste — 10.15 Melodije za razvedrilo — 10.45 Človek in zdravje — 10.55 Glasbena medigra — 11.00 Nimaš prednosti — 12.05 Kmetijski nasveti — 12.15 Na kmečki peči — 12.30 Iz oper Carla Marije Webra — 13.30 Priporočajo vam — 14.05 Radijska šola za srednjo stopnjo — 14.35 Kaj in kako pojo mladi pevci pri nas in po svetu — 15.30 Slovenske narodne — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 O življenju in delu Johanesa Brahmsa — 18.00 Aktualnosti doma in v svetu — 18.15 Iz fonoteke radia Koper — 18.45 Naš razgovor — 19.05 Glasbene razglednice — 20.00 Mali koncert Komornega zbora Radia Maribor — 20.20 Tako pojo in igrajo v Pragi — 20.40 Mefistole — radijska priredba opere — 22.10 Plesni zvoki z orkestri — 23.05 Literarni nokturmo — 23.15 Jazz s plošč

ČETRTEK — 1. aprila

8.05 Jutranji zabavni zvoki — 8.55 Radijska šola za višjo stopnjo — 9.25 Glasbeni vedž — 9.45 Slovenske narodne — 10.15 Glasbeni sejem — 11.00 Nimaš prednosti — 12.05 Kmetijski nasveti — 12.15 Slovenske narodne pesmi — 12.30 Mali koncert domače glasbe — 13.30 Priporočajo vam — 14.05 Pol ure s solisti zagrebške opere — 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 15.30 Igra vam pihalna godba RTV Ljubljana — 15.40 Literarni sprehod — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Turistična oddaja — 18.00 Aktualnosti doma in v svetu — 18.15 Odskočna deska — 18.45 Jezikovni pogovori — 19.05 Glasbene razglednice — 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov — 21.00 Literarni večer — 21.40 Glasbeni nokturmo — 22.10 Od popevke do popevke — 23.05 Bach po vrsti

PETEK — 2. aprila

8.05 Baletna suita — 8.35 Dvajset minut z zabavnim orkestrom romunskega radia — 8.55 Pionirski tednik — 9.25 Igra pihalna godba Goldman Franko — 9.35 Pet minut za novo pesmico — 10.15 Komorni zbor RTV Ljubljana poje slovenske narodne pesmi — 10.35 Novo na knjižni polici — 10.55 Glasbena medigra — 11.00 Nimaš prednosti — 12.05 Kmetijski nasveti — 12.15 Odlomki iz Hoffmanovih pripovedk — 13.30 Priporočajo vam — 14.05 Radijska šola za nižjo stopnjo — 14.35 Trije klavirski dui — 15.25 Napotki za turiste — 15.30 Narodne pesmi iz Ukrajine — 15.45 Novo v znanosti — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Petkov simfonični koncert — 18.00 Aktualnosti doma in v svetu — 18.15 Revija naših pevcev zabavne glasbe — 18.45 Ta teden v skupščinskih odborih — 19.05 Glasbene razglednice — 20.00 Zvočni mozaik — 20.30 Zunanjepolitični pregled — 20.40 Slovenska klavirska glasba — 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih — 22.10 Za ljubitelje jaza — 23.05 Literarni nokturmo — 23.15 Slavenski in Bartok

K I N O

Kranj »CENTER«

27. marca špan. barv. film LEPA LOLA ob 18. in 20. uri, premiera angl. barv. CS filma DZUNGLA LEPOTIC ob 22. uri
28. marca angl. film BEGUNEK ob 10. uri dopoldne, angl. barv. CS film DZUNGLA LEPOTIC ob 13. uri, špan. barv. film LEPA LOLA ob 15., 17. in 19. uri, premiera amer. barv. CS filma PAST ZA STARSE ob 21. uri

29. marca amer. barv. film PAST ZA STARSE ob 15.40, 18. in 20.10

30. marca amer. barv. film PAST ZA STARSE ob 15.40, 18. in 20.10

31. marca amer. barv. film PAST ZA STARSE ob 15.40, 18. in 20.10

1. aprila amer. barv. CS film PAST ZA STARSE ob 15.40, 18. in 20.10

Kranj »STORŽIČ«

27. marca premiera jap. filma HIROŠIMA, ZALOST MOJA ob 16., 18. in 20. uri

28. marca jug. film SVITANJE ob 16. uri, japonski film HIROŠIMA, ZALOST MOJA ob 18. in 20. uri

29. marca češki film SONCE V MREZI ob 18. uri, angleški barvni CS film DZUNGLA LEPOTIC ob 20. uri

30. marca angl. barv. CS film DZUNGLA LEPOTIC ob 16. in 20. uri, japonski film HIROŠIMA, ZALOST MOJA ob 18. uri

31. marca angleški barv. CS film DZUNGLA LEPOTIC ob 16. in 20. uri, japonski film HIROŠIMA, ZALOST MOJA ob 18. uri

1. aprila angl. barv. CS film DZUNGLA LEPOTIC ob 16., 18. in 20. uri

Stražišče »SVOBODA«

28. marca angl. barv. CS film DZUNGLA LEPOTIC ob 16., 18. in 20. uri

31. marca japonski film HIROŠIMA, ZALOST MOJA ob 20. uri

Cerkle »KRVAVEC«

27. marca amer. barv. CS film OKO ZA OKO ob 20. uri

28. marca amer. barv. CS film OKO ZA OKO ob 17.30, italij. barv. CS film OSVAJAC MARACAIBO ob 20. uri

Kropa

27. marca amer. barv. CS film KARNEVAL V NEW ORLEANSU ob 20. uri

28. marca amer. barv. CS film RIO BRAVO ob 15. in 19.30, ameriški barvni CS film KARNEVAL V NEW ORLEANSU ob 17.30

Naklo

28. marca mehiški barvni film PUSTOLOVEC ob 16. in 19. uri

Gorje

28. marca mehiški barvni film PUSTOLOVEC ob 16. in 18.30

Preddvor

27. marca mehiški barvni film PUSTOLOVEC ob 19.30

Podnart

27. marca jug. vojni film DESANT NA DRVAR ob 19. uri

29. marca jug. vojni film DESANT NA DRVAR ob 19. uri

Jesenice »RADIO«

27. do 28. marca ameriški barvni CS film KOMANCEROSI

29. marca poljski barvni CS film KRIZARJI

30. do 31. marca švedski film HUDICEVO OKO

1. do 2. aprila češki CS film LABIRINT SRCA

Jesenice »PLAVŽ«

27. do 28. marca švedski film HUDICEVO OKO

29. do 30. marca ameriški barvni CS film KOMANCEROSI

1. do 2. aprila italijanski barvni VV film KAPETAN OGENJ

Zirovnica

27. marca italijanski barv. film PASJE ZIVLJENJE

28. marca francoski VV film ALARM NA JEZU

31. marca amer. barv. CS film KOMANCEROSI

Dovje-Mojstrana

27. marca francoski VV film ALARM NA JEZU

28. marca italijanski barv. film PASJE ZIVLJENJE

1. aprila amer. barv. CS film KOMANCEROSI

Koroška Bela

27. marca italijanski barvni VV film KAPETAN OGENJ

28. marca angleški barvni VV film VLOMILEC

29. marca švedski film HUDICEVO OKO

Kranjska gora

27. marca angleški barvni CS film VLOMILEC

28. marca italijanski barvni CS film KAPETAN OGENJ

1. aprila švedski film HUDICEVO OKO

2. aprila ameriški barvni CS film KOMANCEROSI

Radovljica

27. marca amer. barv. film ZAJTRK PRI TIFFANYJU ob 18. uri

27. marca angleški CS film LAZNIVI BYLLY ob 20. uri

28. marca amer. barv. CS film ZAJTRK PRI TIFFANYJU ob 16. in 18. uri

29. marca angleški CS film LAZNIVI BYLLY ob 18. in 10. uri dop.

30. marca češki film ZLATA PRAPROT ob 18. in 20. uri

31. marca špan. film LEPA LOLA ob 18. uri

1. aprila angleški film NOSACI ob 20. uri

2. aprila špan. film LEPA LOLA ob 20. uri

gledališče

PRESERNOVO GLEDALIŠČE V KRANJU

NEDELJA — 28. marca ob 10. uri URA PRAVLJIC — 20. program, ob 15. uri Fulda: OGNJENIK — gostovanje v Cerkljah

Pravi bolnik

Poklicali so torej slavnega specialista za duševne bolezni doktorja Napotnico, da napravi red in ugotovi, kdo je simulant in kdo pravi bolnik. Stanje v psihiatričnem oddelku je namreč postalo po uvedbi novega pokojninskega zakona nevzdržno; v eni postelji so zaradi navala spali po trije bolniki in sumiti je bilo, da se jih dobršen del le pretvarja, ker bi bili radi spoznani za duševno bolne in — predčasno upokojeni. Nova pokojnina in kako domače honorarno delo... hm, stvar je smrdela!

Slavni doktor je prišel in nemudoma postavil številne, preštevilne bolnike v vrsto. Obrnil se je k prvemu in ga vprašujoče pogledal.

»Dovolite, da se predstavim!« je zdrdrad pritlikavi mož, prekrižal roke na tistem delu telesa, s katerim grejemo sedež stola ter jel zamišljeno meriti sobo po dolgem in počez. »Cast vam je govoriti z Napoleonom Bonapartom, cesarjem in zmagovalcem Evrope!«

Doktor je zdolgočasno zazelal. »Simulant! In to slab simulant! Napoleon ni v žepu nikoli nosil 'Dela' z obrazložitvijo pokojninskega sistema! Pri prič mi tega Napoleona postavite na cesto!«

Razkrinkani prevarant je zaklel, specialist pa se je obrnil k drugemu bolniku.

Te ga kar ni bilo moč zadržati v vrsti. Nepristano je skakljaj po ordinaciji ter

zmagoslavno kikirikal. »Spustite ga na dvorišče!« je ukazal doktor in nato nekaj minut zamišljeno gledal skozi okno na pacienta, ki je zdaj stopical na prostem in se drl kot milijon petelinov.

»Simulant!« je čez čas odsekal zdravnik. »Če bi si resnično predstavljal, da je petelin, tistih kur tamle pri ograji ne bi pustil pri miru. Odpustite ga!«

Tretji bolnik je bil ves opraskan. Trdil je namreč, da je ulična svetilka, pa je ves ljubi dan silil na telefonske drogove. Doktor ga je pustil, da je z muko in težavo splezal na najbližji drog, nakar ga je vprašal: »Ali gorite?«

Pocient je odkimal: »Nak! Prižgali me bodo šele, ko bo padel mrak!«

»Simulant!« je odločil specialist ter razložil: »Prava ulična svetilka gori tudi čez dan! Naslednji!«

In tako so se pred slavnim zdravnikom vrstili namišljeni bolniki kot na tekočem tratku: ta si je domišljal, da je televizor domače izdelave, pa se je zarekel, ko je bleknil, da ni bil še nikoli v popravilu; oni je zatrjeval, da je uvoženi traktor, vendar se je ujel, ker je neprevidno pritrtil, da ima v žepih vse rezervne dele; neka ženska se je imela za hladilnik, a se je izdala, ker je primazala doktorju klofuto, ko ji je odpel obleko, da bi pogledal, če v hladilniku gori lučka...

Pred izčrpnim specialistom je nazadnje ostal le še en pacient, vsi drugi so osramočeni zapuščali bolnico...

Doktor je zavihal nos, ko se mu je približal, kajti bolnik je imel — nežnejše bralke naj mi oprostijo! — polne hlače. Zdravnik je odprl okno, da bi prezračil sobo in mu postavil običajno vprašanje: »No, tovariš, kaj ste pa vi?«

Nakar ga je možakar kradoma pogledal in mu zaupno šepnil:

»Jaz? Jaz sem pomanjkanje papirja!«

ČUK V TRANZISTORJU

Jenkova spominska soba

(Nadaljevanje)

Najlepše pa bomo sodobniki počastili letošnjo pesnikovo obletnico s tem, da bomo še v tem letu uredili »Spominsko sobo Simona Jenka«, v hiši, kjer je Jenko prebival od julija pa do oktobra l. 1869 in tu tudi 18. oktobra istega leta umrl.

Hiša stoji na vogalu Tomšičeve ulice in Poti na kolodvor »na durcah«. Po katastru nosi označbo Mesto št. 56, stara hišna številka pa je bila Rožnenska ulica 80. Do l. 1941 se je današnja Tomšičeva ulica imenovala Jenkova, sedanja Jenkova pa je nosila ime po kranjski slikarski delavnici Layerjev.

Hiši, v kateri je Jenko umrl, se je včasih reklo pri »Kampeljmohtarju«, ko ji je bil lastnik Mihael Hafner, pozneje pa pri

»tkavcu«, ko ji je gospodaril Franc Berčič. L. 1867 je hišo prevzela Berčičeva vdova in jo ob svoji smrti volila mestni občini kot dar občinskim sirotam in revežem. Mesto pa je hišo l. 1890 spet prodalo Mariji Drukarjevi. Za njo je bil lastnik hiše Jurij Wendling, mizar in trgovec s pohištvo. Danes je hiša javna lastnina, invalidsko podjetje ima v njej svoje uradne prostore in skladišče.

Bržčas sedaj ne bi bilo velikih ovir, da ne bi mogli pridobiti vsaj enega prostora v prvem nadstropju, ki bi ga uredili kot Jenkovo spominsko sobo. Opremili bi jo s pesnikovimi predmeti, ki jih je ohranil Tomo Zupan, z rokopisi, listinami in slikovnim materialom, ki bi se pač z leti še nabral. Precej teh stvari v Kranju imamo že sedaj. — CRTOMIR ZOREC

ZANIMIVOSTI

Sinteza celuloze

Skupini ameriških znanstvenikov kalifornijske univerze se je po večletnem delu posrečilo umetno sestaviti celulozo — najpogostejšo organsko snov rastlinskega sveta. Sinteza je uspela samo na podlagi sprememb v sestavi molekul glukoze.

Pomembno odkritje nima praktične veljave, saj bo narava večen in najcenejši konkurent pri izdelavi papirja, umetnih snovi itd.

Trodimenzijski tisk

Velika ameriška ilustrirana revija Look, ki izhaja tedensko v 7,4 milijona izvodih, je prvič tiskala trodimenzijsko sliko. Sicer stereo-fotografija sama zase ni več novost, vendar se do sedaj še nikomur ni posrečilo reproducirati take slike v milijonskih nakladah.

Podjetje »Kodak« je razvilo sistem in posebno kamero, medtem ko je tiskarski stroj izdelala družba »Harris-Intertype« in omogočila tako ponatis slike v 7,4 milijona izvodih.

Nadomestilo za industrijske diamante

Američani so izdelali idealno nadomestilo za industrijske diamante. Nova snov se imenuje boracon in jo izdelajo tako, da prah bornitrida stisnejo v posebnih hidravličnih stiskalnicah. Medtem ko diamant gori pri 980 stopinjah Celzija, zdrži boracon več kot še enkrat višjo temperaturo.

16.000 besed na igralni karti

Nova enota elektronskega spomina velikosti igralne karte ima kapaciteto 16.384 besed. To se pravi, da si novi elektronski računalniki zapomnijo deset do stokrat več besed-podatkov za poznejše obdelave kot dosedajni sistemi računalnikov.

Sistem spomina se sestoji iz posebno tankih plasti, ki so potopljene v tekoč helij. Z ohlavitvijo na skoraj absolutno najnižjo temperaturo dosežejo tako imenovano supraprovodnost.

Eksplozija ozvezdja

Astronomu Mount-Palomarskega observatorija se je posrečilo fotografirati galaksijo M-82, ki je oddaljena od nas okoli 10 milijonov svetlobnih let. Na podlagi posnetkov so dognali, da se je začela na ozvezdju pred 1,5 milijoni let eksplozija, ki je zajela več milijard posameznih zvezd (podobnih našemu soncu). Pri tem so nastali eksplozijski plini in se razširili na širini 20.000 svetlobnih let. Znanstveniki domnevajo, da morada prav iz tega ozvezdja izhajajo nevtrino delci — tako imenovani »pepel iz vesolja«.

Televizija

SOBOTA — 27. marca

RTV Ljubljana 17.40 Kljukec detektiv — RTV Zagreb 18.05 Zvoki v gibanju — RTV Ljubljana 18.25 Napoved in TV obzornik — RTV Zagreb 18.45 Maščevanje — mladinska igra — RTV Ljubljana 19.30 Vsako soboto, 19.45 Cik-cak — RTV Beograd 20.00 TV dnevnik — RTV Ljubljana 20.35 Glasbeni kotiček, 20.50 Sprehod skozi čas, 21.20 Rezerviran čas, 21.50 Golo mesto — RTV Zagreb, 22.45 Poročilo s kongresa ZK Hrvatske — RTV Ljubljana 23.15 Poročila

NEDELJA — 28. marca

RTV Zagreb 10.00 Kmetijska oddaja — RTV Beograd

10.45 Crko, na črko — grad 20.00 TV dnevnik, 20.35 RTV Ljubljana 11.30 Film za otroke, Sportno popoldne — pje — RTV Beograd 20.45 RTV Ljubljana 19.00 Svetnik — film — RTV Beograd 20.00 TV dnevnik — RTV Zagreb 20.45 Vabilo na quiz — RTV Beograd 22.00 Poročila 22.15 TV obzornik

PONEDELJEK — 29. marca

RTV Ljubljana 11.40 TV v šoli, 15.20 Ponovitev šolske ure, 16.40 Ruščina na TV, 17.10 Govorimo angleško — RTV Beograd 17.40 Francozi pri vas doma — RTV Zagreb 18.10 Risanke — RTV Ljubljana 18.25 Napoved in TV obzornik, 18.45 Halo, tukaj Veselovi — RTV Beograd 19.15 Tedenski športni pregled — RTV Ljubljana 19.45 Rezerviran čas — RTV Beograd

TOREK — 30. marca

Ni sporeda!

SREDA — 31. marca

RTV Zagreb 17.10 Učimo se angleščine — RTV Ljubljana 17.40 Film za otroke — RTV Beograd 18.00 Slike sveta — RTV Ljubljana 18.25 Napoved in TV obzornik, 18.45 Dosežki znanosti, 19.15 Opera skozi stoletja, 19.45 Cik-cak — RTV Beograd 20.00 TV dnevnik — RTV Ljubljana

20.35 Lirična Huseina Tahmišiča, 20.45 Deset zadetkov, 22.45 Kulturna ponorima — RTV Beograd 22.40 Poročilo s kongresa ZK Makedonije — RTV Ljubljana 23.00 TV obzornik

ČETRTEK — 1. aprila

RTV Zagreb 10.00 TV v šoli — RTV Beograd 11.00 Francozi pri vas doma — RTV Ljubljana 16.40 Ruščina na TV, 17.10 Govorimo angleško — RTV Zagreb 17.40 Mendov spored — RTV Ljubljana 18.25 TV obzornik, 18.45 Reportaža — RTV Zagreb 19.15 Glasbene marginalije — RTV Ljubljana 19.45 Četrtri Kane — film — RTV Beograd 22.30 Poročilo s kongresa ZK Makedonije — RTV Ljubljana 20.35 Narodna

PETEK — 2. aprila

RTV Zagreb 17.10 Angleščina na TV, 17.40 TV v šoli, 18.10 Skrinjica, ki pripoveduje — RTV Ljubljana 18.25 TV obzornik, 18.45 TV tribuna — RTV Beograd 19.15 Narodna glasba studia Sarajeva — RTV Ljubljana 19.45 TV akcija — RTV Beograd 20.00 TV dnevnik — RTV Ljubljana 20.30 Državljan grad 22.30 Poročilo s kongresa ZK Makedonije — RTV Ljubljana 22.50 TV obzornik